Opłata pocztowa uiszczona ry zaltem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

הייגט 8 זייטען

לאדזשער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 192 (1187 | Łódź, Czwartek 18 Sierpnia 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג כ׳ אב תרפ״ז. | Nr. 192 1187

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, Tel. 24,71.

פראנצויזיש־דייטשער האנדעלס־אפמאך:

נעכטען שוין אונטערגעשריבען געווארען.

גרויש פון אויסלענדישע יודען אין אונגארן.

געשלאסען דעם פראנצויזיש־דייטשען האנדעלס־טראקטאט

פאריז. 17 (ספעציעל) די אונטערהאנדלונגען וועגען דייטש־פראנצויזישען האנדעלס־אבמאך האט געדויערט א גאנצע נאכט.

פארטאגס האט די פראנצויזישע דעלעגאציע איבערגעריסען די זיצונג כדי צו געבען דער דייטשער דעלעגאציע די מעגליכקייט זיך צו פארשטענדיגען מיט דער דייטשער רעגירונג. דערביי האט די פראנצויזישע דעלעגאציע ערקלערט, אז אין פאל די דייטשע רעגירונג וועט געבען א גינסטיגע תשובה ביז 9 אזייגער פריה וועט דער האנדעלס־טראקטאט נאך קאנען אונטערגעשריבען ווערען דורכ׳ן פראנצויזישען האנדעלס־מיניסטער, וועלכער פאהרט 9,45 אוועק קיין אמעריקא.

10 אזייגער האט די „האוואס"־אגענטור איבערגעגעבען פאלגענדע ידיעה:

9 אזייגער פריה האט דער פראנצויזישער האנדעלס־מיניסטער אונטערגעשריבען דעם דייטש־פראנצויזישען האנדעלס־טראקטאט.

מצד דייטשלאנד האט דעם אבמאך אונטערגעשריבען דער שעף פון דער דייטשער דעלעגאציע.

דער האנדעלס־אבמאך וועט אויך מארגען אונטערגעשריבען ווערען דורכ׳ן פראנצויזישען אויסערן־מיניסטער בריאן און דורכ׳ן דייטשען אמבאסאדאר אין פאריז.

גרויסע אבלאוועס אויף יודען אין אונגארן.

בודאפעשט, 17. (י.ט.א. טעלעגראפיש). אין גאנץ צפון־אונגארן ווערען אדורכגעפיהרט גרויסע אבלאוועס אויף פרידליכע יודישע איינוואוינער.

די אבלאוועס האבען דעם ציל צו געפינען די אויסלענדישע יודען, וועלכע זאלען פון אונגארן ארויסגעשיקט ווערען.

די זשאנדארמעריע און פאליציי האבען געמאכט אבלאוועס אין א רייה שוהלען און בתי־מדרשים. ס׳זיינען ארעסטירט געווארען 391 יודען, וועמען ס׳דראהט ארויסגעשיקט צו ווערען פון אונגארן.

צווישען די ארעסטירטע געפינען זיך אזעלכע יודען, וועלכע וואוינען שוין העכער 30 יאהר אין לאנד. עס דראהט זיי א פולשטענדיגע ווירטשאפטליכע רואינע. די געשעהענישען האבען ארויסגערופען צווישען די אונגארישע יודען א גרויסע פערביטערונג.

די ליבעראלע פרעסע ברענגט אויס אין א שארפער פארם נעגען דער רעגירונג. בעצייכענענדיג דעם גרויש אלס אויסערגעוועהנליכען סקאנדאל. די ליבעראלע דעפוטאטען פאדערען פון דער רעגירונג צוריקציהען דעם גרויש.

נאכט־ארבייט אין די בעקערייען פערבאטען.

ווארשא, 17. (טעלעפאניש). די טאג וועט אין „דז. אוסטאוו" פערעפענטליכט ווערען א פעראָרדנונג, וואס פערווערט צו באקען ביינאכט.

דער פערבאט איז נוגע אלע פערזאנען, וואס נעהמען אנטייל ביים באקען, אומאבהענגיג פון דעם, צי דאס זיינען ארבייטס־געבער צי אנגעשטעלטע.

אונטער׳ן בעגריף נאכט־ארבייט פערשטעהט מען די ארבייט צווישען 9 אין אווענד און 5 פריה, און אין אנשטאלטען, וואו מען ארבייט אויף צוויי „זמיאנעס" — צווישען 9 אווענד און 4 פריה אדער צווישען 10 און 5, אבהענגיג פון דעם, ווי עס איז אבגעשמועסט צווישען דעם ארבייטס־געבער און די ארבייטער.

דער מיניסטער פון ארבייט און געזעלשאפטליכער שוץ האט דאס רעכט צו ערלויבען די נאכט־ארבייט אויס נויטווענדיגקייט אין פאלען פון מלוכה געזעצען און ביים צוגרייטען געבעקס אויף ימים טובים. אויך קען ער ערלויבען צו פערלענגערען די ארבייטס צייט אין פאלען, ווען עס איז דא א סך ארבייט, אבער נישט מעהר ווי אויף 4 שעה און מעת לעת אדער 120 שעה אין חודש.

אויך די נאכט־ארבייט ערלויבט בשעת עלעמענטארע אומגליקען און פאראלען, ווען עס דראהט ביי טאג ארבייט א געפאהר די ארבייטער אדער דער איינריכטונג פון דער בעקעריי. אין אזעלכע פאלען מוז דער ארבייטס־געבער באלד מעלדען דעם ארבייטס־אינספעקטאר, וועגען פאראל, וואס צווינגט איינצופיהרען נאכט־ארבייט.

דעם גען. זאגורסקי זוכט מען נאך אלץ.

ווארשא, 17 (טעלעפאניש) היינט האט זיך פערשפרייט א קלאנג, אז א דאנק די שמעק ביף, וואס זיינען געשיקט געווארען קיין אויסלאנד האט זיך איינגענעבען פעסטצושטעלען, וואו גענעראל זאגורסקי געפינט זיך.

קיין אפיציעלע בעשטעטיגונג פון דער דאזיגער ידיעה איז נישט פערהאן.

80 הנחה־פעסער צום ציוניסטישען קאנגרעס.

ווארשא, 17 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דאס פינאנץ מיניסטעריום האט מודיע געווען דעם ציוניסטישען צ. ק., אז צום ציוניסטישען קאנגרעס ווערען ארויסגעגעבען 80 הנחה־פעסער.

אין ציוזאמענהאנג דערמיט איז דער ציוניסטישער צ.ק. מודיע, אז מער געסט וועלען נישט קאנען בעזארגט ווערען קיין הנחה־פעסער.

א פרוי זיך געשטעלט צום פאבאר.

פון פויזען מעלדעט מען, אז דארט האט זיך צום פאבאר בעשטעלט א געוויסער גערילאס־בעקאמער. נאך א גענויע בעטראכטונג האבען די דאקטוירים ערקלערט, אז ער קאן נישט אנגענומען ווערען צום מיליטער, ווייל ער איז ניכער א פרויענצימער, ווי א מאנספיל.

שרעקליכע ערד־ציטערניש אין טורקעסטאן.

טויזענדער הייזער זענען חרוב געווארען. — א סך מענשליכע קרבנות.

ריגע, 17. (פאט) די ערד־ציטערניש אין צפון פון טורקעסטאן האט געדויערט געכטען א גאנצען טאג.

בסך־הכל זענען רעגיסטרירט געווארען 130 ערד־טרייסלונגען. אין נאמאנגאן זענען 500 הייזער חרוב געווארען, 250 זענען שטארק צושעדיגט.

עס זענען פערהאן אנ׳ערך 40 דערהרג׳עטע און 80 פערוואונדעטע.

דער היזק בעטרעפט ביז 1 מיליאן גאלד־רובל.

מאסקווע, 17 (ספ. טעל.) די ערד־ציטערניש אין נאמאנגאן (טורקעסטאן) דויערט ווייטער. 1500 הייזער זענען חרוב און 3500 הייזער זענען צושעדיגט.

ווארשאווער ראבינאט גיט נישט קיין שריפטליכען היתר אויף חליצה.

ווארשא, 17. (טעלעפאניש). אין דארטמונד איז געשטארבען א ווארשאווער יונגערמאן און דארט איבערגעלאזט א פרוי אהן קינדער. צוליב דעם, וואס דער פערשטארבענער האט אין ווארשא ברידער, דארף אלזא, די אלמנה נעהמען חליצה.

נעכטען איז אין ווארשאווער ראבינאט אנגעקומען א בריף פון יודישען פרויען פעראיין אין דארטמונד ווי אויך פון דער דארטיגער קהלה. אין דאזיגען בריף בעטען די דארטמונדער אינסטיטוציעס דעם ווארשאווער ראבינאט, אז אזוי ווי די פרוי פון פערשטארבענעם ווארשאווער יונגערמאן איז אנ׳ארימע און זי האט דעריבער נישט קיין מעגליכקייטען צו קומען קיין ווארשא נעהמען חליצה, זאל אלזא, דער ראבינאט ארויסגעבען א היתר, אז זי זאל מעגען חתונה האבען, אהן חליצה.

דער ראבינאט האט בעשלאסען, אז חליצה איז א פרינציפיעלער דין אין דער תורה און, דעריבער קען מען קיין היתר נישט ארויסגעבען. דאנעגען האט דער ראבינאט בעשלאסען צו זיין בייהילפיג דער פרוי ביים ערלעדיגען די פאפירען אין די קאנסולאטען, ווי אויך ארויסשיקען א טייל געלד אויף רייזע־קאסטען.

קאנפערענץ פון „אגודה" מיט׳ן אנטייל פון גערער רבי.

ווארשא, 17 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) פון ווארשא פאהרען היינט אנגעזעהענע אגודה׳שע פיהרער קיין מאריענבאד, וואו עס געפינט זיך, ווי בעוואוסט, דער גערער רבי שליט״א.

מיט׳ן אנטייל פון גערער וועט אין מאריענבאד פארקומען א קאנפערענץ פון די אגודה פיהרער א חוץ פון פוילען, אויך פון מערב־איראפא.

דער גערער רבי וועט אפגעבען א בעריכט פון זיין לעצטע ארץ־ישראל־רייזע.

קרופ אין קאווקאז.

ריגא, 16 (פאט) דער הויפט קאנצעסיע־אמט אין מאסקווע האט געגעבען דער דייטשער פירמע קרופ א קאנצעסיע אויף גרויסע שטחים ערד אין צפון־קאווקאז מיט׳ן צוועק פון לאנדווירטשאפטליכע עקספלאטאציע.

א בלוטיג געשלעג אין פשעמישל.

קראקא, 17. (טעלעפאניש) נעכטען ביינאכט זענען פון קאפע „קראקאו" אין פשעמישל ארויסגעגאנגען איינינע הויכערע אפיצערן און א שפור׳ן צושפאנר, ווען די אפיצערן זענען פערביינגעגאנגען די סטאציע פון אויטא־טאקסאמעטערן, האט איינער פון די אפיצערן אין דער ראנגע פון א פאלקאווניק, ווי עס דאכט זיך שטעקער ארויס געוויזען דער קאמאנדיר פון 1 טען טאנקען־פולק אין זשוראוו, הינטער פשעמישל, געהייסען איינעם פון די שאפערען אוועקפאהרען אין אויטא זיך און אלע איבעריגע אפיצירען. דער שאפער האט געענטפערט, אז ער איז מסכים צו פאהרען. אבער אלע אפיצירען מיט אמאל וועט ער נישט אימשטאנד זיין אויפצונעהמען. עס איז געקומען צו א שאפען מייגונגס אויסטויש צווישען דעם שאפער און דעם פאלקאווניק און דער אפיציר האט שטארק בעליידיגט און הויך עטליכע מאל געפאטשט דעם שאפער.

צו הילף דעם שאפער זענען אנגעלאפען זיינע חברים און דעם פאלקאווניק צוהילף האבען זיך געשטעלט אלע אפיצירען, וואס זענען צוזאמען מיט איהם ארויס פון קאפע.

אין גאס איז געווארען א שטארקע מהומה. די אפיצערן האבען אין אנהויב זיך געשלאגען מיט די שאפערען אויף די פויסטען, זשהעגדיג אבער, אז זיי וועלען זיך נישט געבען קיין עצה, האבען זיי אויפ׳ן בעפעהל פון פאלקאווניק ארויסגעכאפט זייערע שווערדען.

אויפ׳ן ארט פון געשלעג איז בעקומען די אלארמירטע פאליציי, מיליטער און דער סטאראסטא. זייער אינטערווענץ האט אבער קיין ערפאלג נישט געהאט.

בעת דער צוזאמענשטויס, וואס האט פלעקערירט די שטאדט, זענען פון ביידע זייטען פערוואונדעט געווארען עטליכע מענשען.

די מיליטערישע מאכט פיהרט אן ענערגישע אויספארשונג וועגען דעם בלוטיגען פארפאל.

צוזאַמענפאָהר צו באַשיצן די יודישע רעכט

60 דעלעגאַטן. — ערעפענונגס-רעדע פון נחום סאָקאָלאָוו.

צ י ר י ך. 17 (י.ט.אַ. טעלעגראַפיש) היינט קומט פאָר די ערעפענונג פון דעם צוזאַמענפאָהר צו באַשיצן יודישע רעכט, וועלכער איז צונויפגערופן געוואָרן דורך דעם אַמעריקאַנער יודישן קאָנגרעס און דעם קאָמיטעט פון די יודישע דעלעגאַציעס אין פּאַריז.

ביז איצט זענען געקומען העכער 60 דעלעגאַטן און 10 עקספּערטן פון פאַרשידענע לענדער. ס'זענען אויך געקומען פאָרשטעהער פון די יודישע פעלקער-בונד-ליגעס אין בולגאַריען, עסטרייך, ליטע, גריכנלאַנד, לעטלאַנד און אַנדערע לענדער. פון אַמעריקאַ זענען געקומען 15 דעלעגאַטן.

פון די אָנגעזעהענע פּערזענליכקייטן זענען ביז איצט געקומען נחום סאָקאָלאָוו, ראַבינער סטעפאַן וויז, פּראָפעסאָר ש. דובנאָוו, לעאָ מאָצקין, אוסישקין, דעפ. גרינבוים, מאַרבשטיין, ד"ר אָסקאַר קאָהן, סענ. ריגנער, דעפ. רייך, ד"ר שאַצער, גאָמבערג, אינוש. טעמקין, לאַצקי-בערטאָלדי א. אַ.

ווי מיר דערוויסן זיך וועט אויך קומען דער באַוואוסטער אַמעריקאַנער כלל-טוער, פאָרזיצער פון אַמעריקאַנער יודישן קאָנגרעס, ריכטער מאַק, וועלכער וועט אָבער נישט אָנוועזנד זיין ביי דער ערעפענונג. דאָס פּראָגראַם נעהמט אַרום פאָלגענדע פּונקטן: 1) ערעפענונג — נחום סאָקאָלאָוו, 2) פּראָפ. דובנאָוו — רעפעראַט וועגן אַלטע און נייע פאָרמען אין קאַמף וועגן יודישער עמאַנציפּאַציע, 3) ד"ר מאָצקין — רעפעראַט: מיט וואָס מאָרא מיטלען צו נאָרמירן די ערגאַנגענגען, וואָס זענען דערגרייכט געוואָרן אַ דאַנק דעם ווערסאַילער שלום-טראַקטאַט, 4) ד"ר וויז אַ רעפעראַט וועגן דער נויטווענדיקייט צו פאַראייניקן דעם קאַמף פאַר יודישע רעכט אויפן אינטערנאַציאָנאַלן פאָרום. 5) ווישניאַק רעפעראַט וועגן פעלקער-ליגע-בונד. 6) ד"ר מאַרגאָליס: רעפעראַט וועגן די באַציהונג צווישן יודען און אינטערנאַציאָנאַלע אָרגאַניזאַציעס.

צו דעם צוזאַמענפאָהר זענען געקומען אַ רייה קאָרעספּאָנדענטן פון אויסלענדישע בלעטער. י.ט.א. האָט אָרגאַניזירט אַ ספּעציעלע פּרעסע-ביוראָ ביי דעם צוזאַמענפאָהר.

70-טער געבורטס-טאָג פון געוועזענעם מיניסטער געאָרג גאָטהיין

ב ע ר ל י ן. (י.ט.א.) דעם 15-טן אויגוסט האָט געפייערט זיין 70 יעהריגען געבורטס-טאָג דער פאָרזיצער פון פאַראיין צו באַקעמפן דעם אַנטיסעמיטיזם אין דייטשלאַנד, דער געוועזענער מיניסטער ד"ר געאָרג גאָטהיין.

דער יובילאַר שטאַמט פון שלעזיען און האָט זיך צרוואָרבן גרויסע פאַרדינסטן אַרום דער ווירטשאַפטליכער ענטוויקלונג פון דער דאַנציגער פּראָווינץ. ד"ר גאָטהיין איז געווען איינער פון די הויפּט-פיהרער פון ליבעראַליזם אין דייטשלאַנד.

אַ דעלעגאַט פון די יודישע אַמעריקאַנער אַקאַדעמיקער אין פּוילען.

וו אַ ר ש אַ, 17. (טעלעפאָניש). אין פּוילען ווילט איצט דער רעדאַקטאָר פון זשורנאַל פון די אַמעריקאַנער אַקאַדעמיקער „מנורה" הענרי הורוויטש.

הענרי הורוויטש האָט בדעה צו מאַכן אַ רייזע איבער די מזרח לענדער כדי זיך צו באַקענען מיטן יודישן קולטור-לעבן אין די לענדער.

היינט האָט דער רעדאַקטאָר באַזוכט אַ רייה יודישע אינסטיטוציעס. מאָרגן פאָהרט ער קיין ווילנע.

אַ וויסענשאַפטליכע רייזע פון אַ יודישן געלעהרטן אין דייטשלאַנד

מ אָ ס ק ו ע. (י.ט.א.) דער ווייסרוסישער מלוכה-אוניווערסיטעט צוזאַמען מיט דעם אינסטיטוט פאַר ווייסרוסישער קולטור האָבן געשיקט דעם יונגען יודישן געלעהרטן מ. וויינגער קיין דייטשלאַנד מיטן צוועק צו שטודירן פראַגן, פון יודישער שפּראַכפאָרשונג מיט וועלכער דער פּראָפ. וויינגער פיהרט אָן אין ווייסרוסישן אוניווערסיטעט און אין „אינסטיטוט פאַר ווייסרוסישער קולטור".

פּראָפ. וויינגער האָט איבער צוויי חדשים געאַרבייט אין די דייטשע אַקאַדעמישע צענטערן אין מאַרבורג, געטינגען און בערלין. אין מאַרבורג האָט ער געאַרבייט אין דער צענטראַל-שטעלע פאַרן דייטשן שפּראַך-אַטלאַס וואו עס ווערט שוין 50 יאָהר געאַרבייט אַ בער דער פאַרצייכענונג אויף דער דייטשער געאָגראַפישער קאַרטע די באַזונדערהייטן פון די דייטשע דיאַלעקטן. דער דייטשער שפּראַך אַטלאַס האָט אַ גרויסע באַדייטונג פאַר דער יודישער שפּראַך-וויסנשאַפט. די מעטאָדן פון זאַמלען און פאַרצייכענען דעם מאַטעריאַל וועלן אויסגענוצט ווערן ביי דער אַרבייט איבערן יודישן שפּראַך-אַטלאַס, וואָס ווערט צונויפגעשטעלט אין דער יודישער שפּראַך-קאָמיסיע אין אינסטיטוט פאַר ווייסרוסישער קולטור.

ער העלפט אויך אָריענטירן זיך אין דער שווערער קאָמפּליצירטער פּראַגע וועגן דער ליגוויסטישער אָפּשטאַמונג פון יודיש און זיינע דיאַלעקטן.

פּראָפ. וויינגער האָט אויך שטודירט די דייטשע לעקסיקאָגראַפיע, די ערפאַהרונג פון וועלכער ער וועט אָנווענדן ביי דער אַרבייט איבערן יודישן ווערטערבוך, וואָס ווערט אויסגעאַרבייט אין דער יודישער קאָמיסיע פון „אינסטיטוט פאַר ווייסרוסישער קולטור". אין בערלין האָט ער זיך באַקאַנט מיט דער מאָנאַ אַבטיילונג פון דער פּרייסישער מלוכה-ביבליאָטעק, וואָס האָט זיך געשטעלט דעם צוועק צו זאַמלען אויף גראַמאָפאָן פּלאַטן די שפּראַכן און דיאַלעקטן פון פאַרשידענע פעלקער.

ד"ר וויינגער האָט בדעה צו באַנוצן די זעלבע מעטאָדע ביי דער שפּראַכן-לעהרע אין ווייסרוסישן אוניווערסיטעט.

פרייטאָג אורטייל איבער סאַקאָ און וואַנזעטי

ווייטערדיגע דראָהונגען און אַטענטאַטן.

ל אָ נ ד אָ ן, 17 (אַטע) דער העכסטער טריבונאַל אין מאַסטשוסעטס האָט באַשלאָסן אַרויסצוגעבן דעם פּסק-דין בנוגע סאַקאָ און וואַנזעטי ערשט פרייטאָג.

נ י ו - י אָ ר ק, 17 (אַטע) די ניו-יאָרקער פּאָליציי-דירעקציע האָט פאַרעפענטליכט אַ קאָמוניקאַט, אין וועלכן זי איז מודיע, אַז אַ סך אַמטען און פּריוואַט-פּערזאָנען האָבן באַקומען אַנאָנימע-בריף מיט דראָהונגען אין פאַל ווען מען וועט אויספיהרן דעם טויט-אורטייל איבער סאַקאָ און וואַנזעטי.

די אויטאָרן פון די בריף וואָרענען, אַז אין פאַל פון עקזעקוציע איבער סאַקאָ און וואַנזעטי וועט מען אויפרייסן די באַהן ליניעס און די באַהן-בריקן. די פּריוואַט-פּערזאָנען דראָהט מען מיט טויט.

ל אָ נ ד אָ ן, 17. (אַטע). פון בוענאָס איירעס איז מען מודיע וועגן אַ נייעם באָמבען-אַטענטאַט צוליב סאַקאָ און וואַנזעטי.

אַלס קרבן פון אַטענטאַט איז געפאַלן דאָס הויז פון דירעקטאָר פון דער קרימינאַל פּאָליציי. קיין פאַרוואונדעטע איז נישטאָ.

„היאַס" פיהרט אַ קאַמף

געגען דעם אומ-נעריפענעם „אינטעליגענטן-עקזאַמען" פאַר יודישע עמיגראַנטן אין פּוילען.

נ י ו - י אָ ר ק (י.ט.א.) די „היאַס" האָט באַקומען אָנקלאַגן פון וואַרשע, אַז דער דאָרטיגער אַמעריקאַנער קאָנסול באַהאַנדעלט זעהר שלעכט די יודישע עמיגראַנטן. די שלעכטע באַהאַנדלונג באַשטעהט אויסשליסליך אין דעם, וואָס דער קאָנסול האָט איינגעפיהרט אַ מין „אינטעליגענץ-עקזאַמען" אויף די דאָזיגע עקזאַמענס ווערן די עמיגראַנטן געפּייניגט מיט לעכערליכע פראַגן.

איינע אַ פרוי מיט דעם נאָמען שרה וואָלמאַן האָט מען געפרעגט אויף דעם פאָלגענדע פראַגע: וויפיל מינוטן און סעקונדן זענען פאַראַן אין אַ שעה? וואָס טוט מען, אַז עס רעגנט? וואָס איז דער אונטערשייד צווישן אַ מאַן און אַ פרוי?

ווען די פרוי האָט נישט געגעבן קיין גענוגענדען ענטפער אויף די פראַגען, האָט מען איהר נישט געגעבן קיין וויזע.

אַן אַנדערע פרוי יענטע פרידמאַן פון פּינסק, האָט געדאַרפט ענטפערן אויף דער פראַגע „וואָס איז דער אונטערשייד צווישן אייזן און זילבער"? און ענליכע פראַגן שטעלט מען די, וואָס קומען נאָך וויזעס.

קיין וואַשינגטאָן איז דעריבער אַוועקגעפאָהרן אַ דעלעגאַציע פון „היאַס", כדי זיך צו זעהן מיט דעם גענעראַל-קאָמיסאַר פאַר אימיגראַציע ענינים דר. קאַמינג.

די דעלעגאַציע, וואָס איז באַשטאַנען פון די ה"ה ד. ל. ראָזענשטיין, ב. וואָלדעק און איזידאָר הירשפעלד האָט אָנגעוויזן, אַז די אַמעריקאַנער באַאַמטע אין פּוילען, וועלכע האָבן איינגעפיהרט די „אינטעליגענץ-עקזאַמענס" קענען האָבן נאָך אויפריכטיגע כונות, שטעלענדיג אָבער די פראַגן פון אַזאַ סאָרט, שאַפט זיך ביי די עמיגראַנטן אַן איינדרוק, דאָס מען מאַכט פון זיי חוזק. זיי פיהלן זיך דערשלאָגן, צעטומעלט און זייער נישט שנעלער ענטפער קען נישט ריכטיגער ענטפער קען בשום אופן נישט אָנגענומען ווערן אַלס באַווייז פון זייער „גייסטיגער הינטער-שטעליגקייט".

דר. קאַמינג האָט אויסגעהערט די אויספיהרונגען פון די „היאַס"-דעלעגאַציע מיט גרויס אויפמערקזאַמקייט און פאַראינטערעסירונג. ער האָט געבעטן, אַז „היאַס" זאָל איהם צושטעלן וועגן דעם ענין אַ מעמאָראַנדום. כאָטש דער גענעראַל-סעקרעטאַר האָט פאַרלויפיג זיך אָפּגעהאַלטן פון אַרויסזאָגן זיין מיינונג וועגן דער אָנגעוועהטאָנער פראַגע, איז אָבער געווען צו זעהן, אַז די אויספיהרונגען פון דער דעלעגאַציע האָט אויף איהם געמאַכט דעם געוואונשטן איינדרוק און עס זענען פאַראַן אויסזיכטן, דאָס אויב דער „אינטעליגענץ - עקזאַמען" וועט נישט לחלוטין אָפּגעשאַפט ווערן, וועט ער אָבער יעדענפאַלס ראַדיקאַל געענדערט ווערן.

אַ פּלאַן פאַר דער אלמנה פון י. ל. פּרץ

עפענט אַ יודישע צייטונג אין סט. לואיס.

נ י ו - י אָ ר ק. (י.ט.א) דער פאַל פון שמד פון ווילי־אַם פּ"ץ איז דורך אַ טייל פון דער יודישער פּרעסע אין אַמעריקאַ פאַרשטאַנען געוואָרן אַלס נקמה נעמען דער וואַרשעווער יודישער קהלה פאַרוואַלטונג, וועלכע האָט זיך אָפּגעזאָגט צו באַשטימען אַ סובסידיע פאַר דער אלמנה פּרץ. די מעגליכע יודישע צייטונג אין סט. לואיס „דער יודישער רעקאָרד" האָט דעריבער פאַרעפענטליכט אַ מעלדונג, אַז זי נעמט אויף זיך די איניציאַטיוו צושאַפן אַ באַדייטענדען פאָנד און אַפּשיקן דאָס געלד דער אלמנה פּרץ אין וואַרשע, אַלס אויסדרוק פון עהרע צו איהר פאַרשטאָרבענעם מאַן.

„די אלמנה פון קאָנסטאַבל כין י. ל. פּרץ איז בערעכטיגט אויסצולעבן איהרע יאָהרן אין פולקאָמער באַקוועמליכקייט און רוהע". די טויזענדער און צעהנדליגער טויזענדער, וועלכע האָבן געשעפּט זייער גייסטיגע יניקה פון פּרץ'ן זענען עס איז שולדיג פאַרענדיגט די צייטונג איהר אויפרוף.

פון ציוניסטישן עקזעקוטיוו.

י ר ו ש ל י ם, 17 (י.ט.אַ.-טעלעגראַפיש) צוליב דעם, וואָס אַלע מיטגלידער פון ציוניסטישן עקזעקוטיוו פאָהרן אַרויס צום ציוניסטישן קאָנגרעס, וועלן זייערע פליכטן צייטווייליג ערפילן פאָלגענדע פאַרטרעטער: וויל־קאַנסקי, קאַלוואַרישסקי און בלומען.

אין דער צייט פון 15. ציוניסט. קאָנגרעס אין באַזעל
וועט ערשיינען טעגליך (30/8-15/9) די
„Kongress-Zeitung"
אין אַ גרויסן פאָרמאַט, ווענינגסטענס 8 זייטן טעגליך, וועלכע וועט ענטהאַלטן סטענאָגראַפישע אויספיהרליכע בעריכטן פון קאָנגרעס-פערהאַנדלונגען און רעדעס.
די צייטונג וועט געשיקט ווערן דורך דער לופט-פּאָסט און וועט ערהאַלטן ווערן מיט דער גרעסטער שנעלקייט.
883
פּרייז פאַר דער גאַנצער קאָנגרעס-אויסגאַבע (12 נומערן) בלויז 7 זל.
(איינשליסליך פּאָרטאָ שפּעזן)
אַבאָנירן אין לאָדז און אין דער סביבה קאָן מען אין ציוניסט. ביוראָ (צעגעלנ. 4), טעל. 27-28.

אשיק-יונגער
איז צו געפינען אין דער פאַבריק „רענאָמאַ", פּאַרושעווסקאַ 6.
צו ווענדען זיך פון 8 ביז 9 אין אָוונט. 884

אַ קאָרעספּאָנדענטע,
וואָס קען שרייבן פּויליש, דייטש אויף אַ שרייב-מאַשין, איז נויטיג אויף 2 שעה אין טאָג אין דער פאַבריק „רענאָמאַ", פּאַרושעווסקאַ 6.
צו ווענדען זיך פון 8-9 אָוונט. 188

רעכער
צו זעהען אויף דער מאַשין ווערט אָנגענומען ביי
ג. נאָרדמאַן
29 צעגעלניאַנאַ 29

הײַלפּעדאַגאָגישע קורסן
פאַר שוואַכבעפעהיגטע און שווערערציהבאַרע קינדער. שפּראַכשטערונגען (שטאַמלען, מויגשטימטע)
Dr. med. A. Szmirgeld
נערוון-אַרצט.
עלעקטריזאַציעס, ליכטהייל-טעראַפּיען.
CEGIELNIANA 6,
tel. 51-89
עמפּפאַנגט פון 5 — 7 אָוונד.

אין לאָטעריע-קאַנטאָר פון
ברייטשטיין נאַרוטאָוויטש
31
קען מען אַלע טאָג בחנם נאָכזעהן די אָפיציעלע טאַבעלע און ס'ווערן אויסגעצאָהלט אַלע געווינסטן.
מיט אַכטונג ברייטשטיין,
נאַרוטאָוויטש 31.
780

רעסטאָראַן „METROPOL"
מאַניושקי 1, טעלעפאָן 11-04
היינט און טעגליך פון 7 ביז 11 אין אָוונט
אָוונט-ברויט פון 3 גענג 2 זל.
טעגליך אַרטיסטישע אויפטריטן און דאַנסינג

ד"ר י. אינפעלד
42 וואָסכאָדניאַ 42

לאָדז. 18. אויגוסט 1927.

„נייער פֿאָלקסבלאַט"

לאָדז. 18. אויגוסט 1927

יוסטיץ-טעות און מלחמה-טעות'ן.

דער ענין סאַקאָ-וואַנזעטי געהט מיט אַראָפּ פֿון דער טאָג-אָרדנונג, און לאָזט זיך הערן הערכער, ווי די מלחמה סברות און הכנות, וואָס שרייען אויף איצט טאָג טעגליך אַרויס פֿון די צייטונגס שפּאַלטן.

אין ערשטן פֿאַל וויסען מיר, אַז די נדחה, וואָס איז געמאַכט-געוואָרען פֿון דעם עלנטען אויס'ן צוויי-און-צוואַנציגסטן האַלט שוין ביים סוף, און דער טערמין פֿון אָוועקזעצן די צוויי אַרבייטער איטאַליענער אויף דער עלעקטרישער שטול איז שוין נאָר אַ קורצער.

אין צווייטן פֿאַל — די אַלאַרמירענדע רעדעס פֿון קאַלינין'ען, ריקאָוו'ן א. אַ. און זייערע אָנזאָגן אויף אַ נאָהענטער מלחמה...

דאָ איז אָבער דער טערמין, נאָך נישט בעשטימט, און דערמיט איז דער געפּלאַנטער מאַסן-מאָרד פֿון קריג אין אַ גליקליכערער לאַגע, ווי דער בעוואוסטזיניגער געפּלאַנטער יוסטיץ מאָרד ווייל ס'איז נאָך אומבעשטימט די שעה, וואָס די מלחמה וועט קענען אַראָפּפֿאַלען אויף אונזערע קעפּ.

עפּיס גלויבט זיך נישט, ביי אַלע גרויס-קאָפּיקע ובאותן און ווייטע בליקן פֿון גרויס פּאָליטיקער, אַז די נאָך אַבסאָלוט-נישט-פֿערהיילטע וואונדען פֿון'ם וועלט קריג זאָלן אויפֿס ניי אויפֿגעריסען ווערען, און דאָס ברוטאַלע אומגליק פֿון דער ערשטער העלפֿט פֿון צוואַנציגסטן יאָהרהונדערט זאָל נאָך פֿאַרפֿילפֿאַכט ווערען דורך אַ נייעם קריג.

אָבער דאָך זענען די קלאַנגען צו עקשנות'דיג, דאָך הער'ן זיך איבער צו אָפֿט... ענטוואָפֿענונגס קאָנפֿערענצען, און —

אַזוי ווי די אַרבייטער-וועלט און דער פּראָגרעסיוו דעמאָקראַטישער מענש איז אַריינגעצויגן אין דעם שטורמישן פּראָטעסט געגען דעם טעות פֿון דער אַמעריקאַנער יוסטיץ, טאַקע אַזוי, און טאַקי נאָך אין אַ שטאַרקערער פֿאָרם דאַרף דער מענש בכלל אַרויסטרעטן איצט מיט אַן ענערגישן פּראָטעסט און אַקציע געגען די אַלע פּרובען צו אַוועקשטעלן איהם פֿאַר אַ נייעם חורבן — פֿאַר אַ מוראדיגן מלחמה-טעות, לויט אַלע כללים פֿון דער מאָדערנסטער טעכניק! מ. ה.

די מלחמה-קלאַנגען.

און די דייטשע הכנות אויף אַ רעוואַנש-קריג.

די לעצטע טעג האָט די וועלט אַלאַרמירט דורך פֿאַרשידענע רעוועלאַציעס וועגן דער גרויסער דייטשער בעוואַפֿנונג און צוגרייטונג צו אַ מלחמה, צוזאַמען מיט די רעדעס פֿון די סאָוויעטישע גדולים קאַלינין און ריקאָוו, רופֿן די דאָזיגע רעוועלאַציעס אַרויס אַ געוואַלדיגע פּאַניק.

אין דייטשלאַנד לאָזט זיך אין די לעצטע חדשים באַמערקן אַ פֿאַרשטאַרקטע פּראָפּאַגאַנדע צוריקצושטעלן די מאָנאַרכיע און צוגרייטן זיך צו אַ רעוואַנזש-קאַמף, כדי צו רעווידירן דעם ווערסאַלער טראַקטאַט. די דייטשע רעגירונג קוקט אויף דער דאָזיגער פּראָפּאַגאַנדע דורך די פֿינגער און נעהמט אַפֿילו אַנטייל צוזאַמען מיט'ן פּרעזידענט הינדענבורג אין פֿאַרשידענע אַקציעס און פֿייערליכקייטן פֿון די מאָנאַרכיסטן. צוליב דער דאָזיגער סיבה האָט די בעלגישע רעגירונג פֿאַרעפֿנטליכט אַ רייהע דאָקומענטן וועגן דער שטאַרקער בעוואַפֿנונג און אַגיטאַציע אין דייטשלאַנד.

די קלאַנגען, וועלכע האָבן זיך בעוויזן אין דער פֿראַנצויזישער און ענגלישער פּרעסע, האָבן בעקומען אַ בעשטעטיגונג אין די אָפֿיציעלע קאָמוניקאַטן און געזאַמעלטע מאַטעריאַלן דורך דער בעלגישער רעגירונג, וועלכע האָט זיך ביז איצט בענוגט לאָיאַל בעציהען צו דער פֿראַגע פֿון דער דייטשער בעוואַפֿנונג. און אַפֿילו וואַנדערוועלדע, וועלכער איז געווען ביז איצט פֿריינדליך געשטימט לגבי דייטשלאַנד, האָט בעפֿונען פֿאַר נויטיג צו וואָרענען די פֿאַרביגדעטע מלוכות און די גאַנצע געזעלשאַפֿטליכע מיינונג וועגן דער דראָהענדער געפֿאַהר מצד דייטשלאַנד.

אָבער נישט נאָר אין אויסלאַנד, נאָר אַפֿילו אין דייטשלאַנד גופֿא מעהרן זיך די לעצטע צייט די שטימען וועגן דער געפֿאַהר פֿון דער דייטשער רעפּובליק מצד די מאָנאַרכיסטן. די קאָנסעקווענץ פֿון דעם מאָנאַרכיסטישן זיג איז — אַן אונפֿערמיידליכע מלחמה.

דער בעקאַנטער פּראָפֿעסאָר פֿערסטער האָט איצט אין דער צייטשריפֿט „די מענשהייט" איבערגעגעבן אינטערעסאַנטע מאַטעריאַל, בנוגע דער פֿאַרשטעדיגונג, וועלכע עקזיסטירט צווישן דער „רייכסוועהר" און די מיליטער-פֿאָרמאַציעס פֿון „שטאַהלהעלם" א. אַ. פֿערסטער האָט אויך פֿאַרעפֿנטליכט דעם פּלאַן, וועלכער עקזיסטירט וועגן אויסבויען און פֿאַרשטאַרקן די ווייטערדיגע בעוואַפֿנונג. פֿון דעם דרינגט פּראָפֿ. פֿערסטער, אַז דאָס שטרעבן פֿון דייטשלאַנד צו אַ רעוואַנזש מלחמה אונטערליגט שוין נישט קיין שום ספק. איבריגענס, זענען זיך אין דעם מאַנכע דייטשע מיליטאַריסטן אַליין מודה.

אין דער פֿראַנצויזישער פּרעסע האָט זיך בעוויזן אַן אַרטיקל פֿון דעם בעקאַנטן דייטשן גרויס-אינדוסטריעלער אַרנאָלד רעכבערג. אין דעם דאָזיגן אַרטיקל ערקלערט רעכבערג צוגיש, „אַז דער פּרייסישער מיליטאַריזם ענטשפּרעכט דעם גייסט פֿון גאַנצן דייטשן פֿאָלק", אַז די זיכערקייט פֿון פֿראַנקרייך איז לגמרי נישט אַזוי כשר, און אין פֿאַל פֿון אַ פֿראַנצויזיש-דייטשער מלחמה וועלען אַפֿילו די דייטשע סאָציאַליסטן גערן גיהן געגען פֿראַנקרייך. גלייכצייטיג בעמיהט זיך רעכבערג צו דראָהען פֿראַנקרייך, וועלכע רעכבערג האַלט פֿאַר פֿולשטענדיג ערשעפּט און נישט פֿעהיג צו מלחמה. רעכבערג גיט דערביי פֿראַנקרייך אַ ראַדיקאַל מיטעל זיך אויסצוקויפֿן פֿון אַ מלחמה מצד דייטשלאַנד. דאָס מיטעל איז: אָפּצונעהמען ביי פּוילן פּאָמערן און אויבערשלעזיען און דאָס צוריקגעבן צו דייטשלאַנד. פֿראַנקרייך וואָלט נאָך בעקומען פֿון דייטשלאַנד פֿאַרשידענע ווירטשאַפֿטליכע הנחות.

דער דאָזיגער אַרטיקל פֿון רעכבערג האָט אַרויסגערופֿן אַ פֿאַרשטענדליכן אינטערעס און סענסאַציע ביי די פֿראַינטערעסירטע מלוכות, נאָכמהר דערפֿאַר, ווייל רעכבערג איז זעהר אַן איינפֿלוסרייכע פּערזענליכקייט אין דייטשלאַנד.

מ'האָט טאַקע מורא, אַז די פֿאָרשלאַגן פֿון רעכבערג'ן זאָלן נישט אַפֿילו געשטעלט ווערן דורך דער דייטשער דעלעגאַציע אויף דער נאָהענטער זיצונג פֿון פֿעלקער ליגע-ראַט, צו וועלכן מ'גרייט זיך שוין אַזוי שטאַרק.

א זעלבסטמערדער — א מיליאָנער,

וואָס האָט מיט זיין אונטערגאַנג אויפֿגערודערט ענגלאַנד.

(אַ בריף פֿון לאָנדאָן).

אין טאָמער מיטען פֿון אַלע גרויסע פּאָליטישע פּראָבלעמען איז כמעט די גאַנצע ענגלישע עפֿענטליכקייט פּלוצלונג געבליבן שטעהן אין אייניגע טעג נאָכאַנאַנד זיך כמעט ווי אַ משוגענער פֿאַרנומען מיט אַ געשיכטע פֿון אַ זעלבסטמאָרד פֿון איינעם אַ מיליאָנער, אַ געוויסען דזשימי וואַהיט. עס זענען פֿאַרגעסען געוואָרען רוסלאַנד, כינע, דער קאַמף מיט די יוניאָנס, די האַוז אָוו לאָרדס, בקיצור, דער קוילען שטרייק, וועלכער דראָהט באַלד צו קומען און די צייטונגען זענען פֿול געווען מיט דזשימי וואַהיט און זיין דראַמאַטישען טויט.

ווער איז געווען דזשימי וואַהיט? און פֿאַר וואָס האָט זיין טויט געקענט אַזוי פֿאַרכאַפּן אַ גאַנץ פֿאָלק, וועלכעס איז אַזוי ערנסט און פֿערמאַן ווי ענגלאַנד איז איצט? דער ענטפֿער אויף די פֿראַגען איז אינטערעסאַנט, ווייל עס צייגט ווי דאָס פּשוטע, געוועהנליכע, טאָג טעגליכע לעבען איז ביי דעם פֿאָלק וויכטיגער און אינטערעסאַנטער ווי אַלע פּאָליטישע פֿראַגען און וועלט פּראָבלעמען. איין שטריך פֿון דאָס פּשוט מענשליכע, ווען עס ווערט נאָר פּרעזענטירט אין אַ דראַמאַטישער פֿאָרם איז גענוג צו פֿאַרטונקלען אַלע רעגירונגס מעשים און די וויכטיגסטע פּאָליטישע וועלט געשעהענישן.

דזשימי וואַהיט האָט זיך אַליין מיט אייגענע מחות אַרויפֿגעאַרבייט פֿון אָרעמקייט צום גרעסטן רייכטום. דאָס אַליין איז אין ענגלאַנד אַ גרויסע זעלטענהייט און איז גענוג צוצוציהן אַלגעמיינע אויפֿמערקזאַמקייט. ענגלאַנד איז אַ לאַנד וואו דאָס קלאַסן-סיסטעם בעהערשט כמעט דאָס גאַנצע לעבן, דאָ איז עס אַ גרויסע זעלטענהייט, אַז מענשן פֿון איין קלאַס זאָלן אַריבער געהן אין אַנדערן. ווען מענשן ווערן געבוירען אַרבייטער שטאַרבן זיי געוועהנליך אַרבייטער. מיליאָנערן ווערן דאָ אויך געוועהנליך געבוירען, נישט געמאַכט. די פֿערשידענע קלאַסן פֿון דער געזעלשאַפֿט זענען שאַרף אָפּגעטיילט איינע פֿון די אַנדערע מיט הויכע שטאַרקע ווענד פֿון געזעלשאַפֿטליכע פֿאָראורטיילן און בעוואוינהייטן און עס פֿאָדערן זיך אויסערגעוועהנליכע פֿעהיגקייטן, טאַלאַנט און זאָגאַר געניאַליטעט די דאָזיגע הויכע וואַנד איבערצוקלעטערן. ענגלאַנד איז אפֿשר דאָס אַריסטאָקראַטישסטע לאַנד אין דער וועלט און די צאָהל מענשן, וועלכע קענען זיך אויפֿהויבן איבער די ענגלישע קלאַסן-באַגרענצונגען איז דערום זעהר קליין. דזשימי וואַהיט האָט בעלאָנגט צו דער דאָזיגער קליינער גרופּע מענשן. ער איז געבוירען געוואָרען אין אַן אָרעמער אַרבייטער-פֿאַמיליע און ער איז יונגערהייט געווען אַליין אַן אַרבייטער, אַ מולער. פֿאַר זיין טויט איז ער געווען איינער פֿון די גרעסטע אונטערנעמער פֿון ענגלאַנד, אַ מיליאָנער אַ פֿיהרער פֿון טרעסטס, אַן אייגענטימער פֿון טעאַטערס און צייטונגען, אַ מענש, וועלכער איז געווען אַן אייגנטימער פֿון די הייזער פֿון דער הויכסטער אַריסטאָקראַטיע, האָט זיך געדרייט מיט פּרינצן און מיט דער קעניגליכער פֿאַמיליע און זיך אויפֿגעפֿיהרט אין זיין אייגענעם לעבן, ווי אַ קעניג און אומבעשרענקטער הערשער.

גרעסער פֿון דעם אינטערעס צו זיין לעבן איז אָבער געווען דער אינטערעס צו זיין טויט, ווייל בעשטאָרבן איז דזשימי וואַהיט נאָך אַ גרעסערער אָרעמאַן ווי ער איז געבוירען געוואָרען. אַלע זיינע מיליאָנען זענען פֿערלוירען געגאַנגען, זיין גאַנץ רייכטום איז צעראָנען געוואָרען, אַלע זיינע גרויסע געשעפֿטס-אונטערנעמונגען זענען אַוועקגעגאַנגען, זיינע טעאַטערס, זיינע צייטונגען, זיינע פּאַלאַצען, זיינע רייט-פֿערד, זיינע גרויסע מאַיאָנטקעס און הייזער, אַלץ וואָס דער מענש האָט פֿערמאָגט ביי זיין לעבן איז איינגעפֿאַלן מיט אַמאָל ווי אַ קאָרטן-הייזעל. דער מענש האָט נישט געפֿונען קיין אויסוועג פֿאַר זיך איז ער אַוועקגעפֿאָהרען אין איינעם פֿון זיינע גרויסע גיטער און האָט זיך גענומען דאָס לעבן. דער פֿערלוסט פֿון אַלעמען מיט אַמאָל, דער פּלוצלימדיגער אַראָפּפֿאַל פֿון דער גרעסטער הויכקייט צו דער נידעריגסטער שטופֿע — דאָס האָט אויפֿגעוועקט דעם אינטערעס פֿון מיליאָנען מענשען. אַזעלכע פּאַסירונגען זעהען אויך זעהר זעלטען, נאָר זיי זענען אויך זעהר דראַמאַטיש. דער מענש, זיין גאַנץ לעבן און זיינע קאַמפֿן ערשיינען פּלוצלונג אין אַ ניי אומגעוועהנליך ליכט. מען דערזעהט מיט אַמאָל דעם זין אָדער זינלאָזיגקייט פֿון אונזער גאַנצען האַנדלען אויף דער ערד און די אייביגע פֿראַגע „צו וואָס?" וואָס איז דער זין פֿון דעם אַלעמען? — שווימט אַרויף אויף דער אויבערפֿלאַך פֿון מענשליכען באַוואוסטזיין, דאָס איז אָהן צווייפֿעל די הויפּט-אורזאַך פֿאַרוואָס דער טויט פֿון דזשימי וואַהיט האָט געקענט אַזוי פֿאַרכאַפּן אַ גאַנץ פֿאָלק.

דזשימי וואַהיט, ווי פֿיל פֿון די גרויסע מיליאָנערן פֿון אונזער צייט, איז געווען אַ בערזע-שפּעקולאַנט, זיין גרויס רייכטום ווי פֿיל אַנדערע איצטיגע אַנדערע פֿערמעגנס איז געווען געבויט אויף דער בערזע און עס איז פֿאַרלאָרען געגאַנגען אַזוי שנעל ווי עס איז געקומען. די געשיכטע פֿון דעם קראַך איז אינטערעסאַנט אין זיך זעלבסט, ווייל עס ווייזט וואָס רייכטום הייסט היינטיגען יאָהרען.

דזשימי וואַהיט איז געווען אַ גרויסער ביזנעסמאַן, ער האָט געהאַט צענדליגער געשעפֿטן איבער דער גאַנצער וועלט, גאָר אַלע די געשעפֿטן און אונטערנעמונגען זענען פֿאַר איהם געווען בלויז אויף'ן פּאַפּיר. ער האָט וועגען די מעהרסטע געשעפֿטן געוואוסט און אייניגע זאָגאַר קיינמאָל נישט אָנגעזעהן, ער האָט פֿערמאָגט קוילענגרובען און נישט געוואוסט, וואָס דאָס איז, ער האָט געהאַט אייל גריבער און קיין אייל-פֿעלד אין זיין לעבן קיינמאָל נישט אָנגעזעהן. מיט איין וואָרט וואַהיט איז געווען אַ מאָדערנער ביזנעסמאַן, אַ פֿינאַנסיסט, אַ מענש, וועלכער קאָנטראָלירט ריזיגע געשעפֿטן דורך דעם וואָס ער קויפֿט אויף די אַקציעס פֿון די געשעפֿטן, קיין אינטערעס אין די דאָזיגע געשעפֿטן האָט ער נישט געהאַט. ער האָט זיי נישט אַרויפֿגעאַרבייט און איז מיט זיי אויף קיין אופֿן נישט געווען פֿערבונדן אויסער דורך דער בערזע. היינט האָט ער זיי געקויפֿט און מאָרגן האָט ער זיי פֿערקויפֿט. די הויפּט-זאַך איז געווען דער פֿערדינסט און דערביי האָט נישט פֿיל אויסגעמאַכט ווי אַזוי דער פֿערדינסט איז געקומען, צי דורך דעם, וואָס דאָס געשעפֿט איז טאַקע געגאַנגען צי דורך צופֿאַל אַ מאַכינאַציע אויף דער בערזע. זיין גאַנץ גרויס פֿערמעגן איז געווען אַ פּאַפּירענער פֿערמעגן אַזוי ווי עס איז אין דער פֿאַל מיט פֿיל גרויסע ביזנעס-לייט פֿון אונזער צייט.

צווישען וואַהיטס געשעפֿטן איז געווען אויך אַ געוויסע אונטערנעמונג מיט'ן נאָמען „בריטיש קאָנטראָלד אייל-פֿיעלדס" וועלכע האָט פֿעלדער מיט אייל ערגעץ אין קאָסטאַ-ריקאַ (דרום-אַמעריקאַ). וואַהיט איז אין דרום-אַמעריקע קיינמאָל נישט געווען; די דאָזיגע אייל-פֿעלדער האָט ער קיינמאָל נישט אָנגעזעהן, נאָר מען האָט איהם געזאָגט (אויף דער בערזע „זאָגט" מען אַלץ) אַז די פֿעלדער זענען רייך אין אייל און די „בריטיש קאָנטראָלד" האָט אַ צוקונפֿט. ער האָט דערום גענומען אויפֿקויפֿן אַלע אַקציעס פֿון דער קאָמפּאַניע, וועלכע ער האָט נאָר געקענט בעקומען. ער האָט געצאָהלט וועלכע פּרייזען מען האָט נאָר געבעטען, ווייל ער איז זיכער געווען, אַז זיי וועלען באַלד ווערט זיין צענדליגער מאָל אַזוי פֿיל. עס האָבן זיך אָבער געפֿונען מענשען, וועלכע האָבן זיך געוואָלט איבערצייגן וועגן די דאָזיגע אייל גריבער, זענען זיי אַוועקגעפֿאָהרען קיין קאָסטאַ-ריקאַ, האָבן אונטערזוכט די פֿעלדער און אויסגעפֿונען, אַז די קלאַנגען זענען פֿיל איבערטריבן, זיי זענען צוריקגעקומען קיין לאָנדאָן און אָפּגעגעבן זייער בעריכט, די אַקציעס האָבן גענומען פֿאַלן, פֿון 6 און 7 דאָלאַר זענען זיי אַראָפּגעפֿאַלן ביז 1 דאָלאַר און אַנדערהאַלבן דאָלאַר און פֿון דעם מיליאָנער וואַהיטס גרויסען פֿערמעגען איז אין אַ פּאָר טעג געבליבען אַ ביסעל ווערטלאָזע פּאַפּיר. ער האָט נאָך פּרובירט זיך ראַטעווען און אָנגעבאָרגט געלד אין די בענק און ביי אַלע זיינע פֿריינד, זיין קרעדיט איז געווען גרויס און מען האָט איהם געגעבען וויפֿיל געלד ער האָט נאָר געוואָלט. דער רעזולטאַט איז געווען אַז נישט נאָר האָט ער פֿערלאָרען זיין אייגען גרויס פֿערמעגען, נאָר ער האָט נאָך פֿערנומען ביז פֿיר מיליאָן דאָלאַר ביי פֿריינד און אין די בענק און דאָס אויך פֿערלוירען. ער האָט זיך אַרומגעזעהן, אַז ער האָט רואינירט זיך און זיינע בעסטע פֿריינד און נישט געפֿינענדיג קיין אויסוועג פֿון דער לאַגע האָט ער אויסגעטרונקען סם און געמאַכט אַ סוף צו זיין לעבן.

ה. צ—מאַז.

דר. ווישניצער געקומען קיין סאָוויעט-רוסלאַנד.

מאָסקווע. (יט"אַ). דער הויפּט סעקרעטאַר פֿון הילפֿס פֿאַראיין פֿון די דייטשע יודען דר. ווישניצער איז אָנגעקומען קיין מאָסקווע. דר. ווישניצער פֿאָהרט אַרויס אין די יודישע קאָלאָניעס, ער וועט בעזוכן די קאָלאָניעס אין כערסאָנער, קריוואָראָגער און שאַלאָכאָווער געגענדען ווי אויך די קרימער קאָלאָניעס און די קאָלאָניעס פֿון אָדעסער ראַיאָן.

ער האָט בדעה אויך צו בעזוכן אייניגע שטעדט, פֿון וואַנען די יודען וואַנדערן אויס אין די דערפֿער.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטן, ספּעצ. פֿאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטן, בעשטראַהלונגען אין קונסטליכע בערג-זון.
עמפּ. אָן פֿון 3—4 נאָכמיטאָג און פֿון 4—5 דער [illegible] „חעלקא".

877 Dr. med.
St. Klukow
צוריקגעקעהרט.
ZIELONA 9 זיעלאָנאַ

18 דאָנערשטאָג כו אב תרפ"ז	אויגוסט זון-אויפגאַנג 3.41 זון-אונטערגאַנג 7.25 לענג פון טאָג 14, 12

אונטערשטיצונגען פאַר אַרבעטסלאָזע אינטעלעקטועלע.

(:) ווי באַקאַנט, ענדיגט זיך דעם 31 אויגוסט דער טערמין פאַר די גייסטיגע אַרבעטסלאָזע, וואָס האָבן לויט דער פאַראָרדנונג פון אַרבעטס מיניסטער פון 15. יוני פאַרלוירן זייערע אונטערשטיצונגען, אויף פאַקטישטעלן זייערע רעכט אויף שטיצע.

די דאָזיגע אַרבעטסלאָזע דאַרפן באַווייזן, אַז זיי האָבן 20 וואָכן פאַר'ן 1 אָקטאָבער 1924 י. געווען באַשעפטיגט אַלס אָנגעשטעלטע און צושטעלן די באַדאַרפטע דאָקומענטן.

אויך די אַרבעטסלאָזע גייסטיגע אַרבעטער, וואָס גענייסן פון מלוכה'שע דרינגענדע אונטערשטיצונגען דאַרפן ביז'ן 31. אויגוסט פעסטשטעלן זייער רעכט אויף אונטערשטיצונגען. אויב ניט וועלן נאָך דעם טערמין די אונטערשטיצונגען אָפּגעשטעלט ווערן.

אורלויב

פון לאָדזשער וואָיעוואָדע.

(–) נעכטן האָט אָנגעהויבן זיין אורלויב דער לאָדזשער וואָיעוואָדע ה' יאַשטשאָלט.

דעם וואָיעוואָדע פאַרטרעט דער וויצע-וואָיעוואָדע ה' לעוויצקי.

ד"ר קלושינסקי

הויפּט-דאָקטאָר פון פאַרבאַנד פון די קראַנקען-קאַסעס.

(ס) דער געוועזענער הויפּט-אַרצט פון דער קראַנקען-קאַסע ד"ר קלושינסקי איז באַשטימט געוואָרן אַלס הויפּט-אַרצט פון פאַרבאַנד פון די קראַנקען-קאַסעס אין וואַרשע.

מאַשינען פאַר האַנדווערקער פון אַמעריקאַנער קרובים.

שמואל ווייסבלום און שלמה חיים ווערבער דערמיט געבעטן זיך צו מעלדן אין ביוראָ פון „אָרט" וואָלטשאַנסקע 27 וועגן די ענינים בנוגע מאַשינען פון זייערע אַמעריקאַנער קרובים.

א לאָדזשער

באַקומען א פּריז אויפ'ן שעהנהייט-קאָנקורס אין דרוסקעניק.

פרייטאָג-צונאַכטס איז אין דרוסקעניק, אין קאַפע פון די מאַלערס, פאָרגעקומען א קאָנקורס אויף מענער-שעהנהייט.

געקריגן פּריזן האָבן די ה"ה זאַנגענמאַל, גאָרדאָן און אָלשעווסקי (פון וואַרשע און לאָדז), חוץ דעם זענען נאָך געווען דריי קאַנדידאַטן, צווישן וועלכע ס'איז אויך דאָ א ביאַליסטאָקער ה' יעקב בעקער.

בעדינגונגען

ביים פאַרקויפן סחורות.

(ס) די טאָג איז פאָרגעקומען א קאָנפערענץ פון מאַרשאַלעק פון די איבּ. רוסטריעלער, ביי אויסאַרבעטן איינהייטליכע באַדינגונגען ביים פאַרקויפן פון סחורות. אין א דיסקוסיע איז אונטערגעשטראָכן געוואָרן, אַז אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פערגרעסערונג פון דער צאָל פראָטעסטן איז נויטיג אָנצוווענדן די גרעסטע פאָרזיכטיקייט ביים האַנדלען מיט ניט גאַנץ זיכערע פירמעס. צוליב דעם אויך דאַרף מען אָננעמען וועקסלען מיט טערמינען ניט לענגער ווי 2 חדשים אָדער 70 טאָג.

אַקטיווע מיטהילף די פּראָדוקטיווע עמיגראַנטן

אויף די לעצטע זיצונגען פון דער עמיגראַציע-פאַראייניגונג היאַס – יק"א – עמיגדירעקט איז געווען באַהאַנדלט געוואָרן די פראַגע וועגן ווידמען א באַזונדער אויפמערקזאַמקייט די עמיגראַנטן, וואָס האָבן אויסגעלערנט זיך איינאָרדענען אין די איינוואַנדערונגס-לענדער.

די דאָזיגע עמיגראַנטן זענען א געוואונשענער עלעמענט פאַר דער יודישער עמיגראַציע, אָבער אָפט מאָל שטויסן זיי זיך אָן אויף שוועריגקייטן פון פאַרשידענער נאַטור און קאָנען ניט עמיגרירן.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז באַשלאָסן געוואָרן אַקטיוו צו שטיצן די אויסוואַנדערונג פון די דאָזיגע פּראָדוקטיווע עלעמענטן.

אַלע עמיגראַנטן פון פּוילן, וואָס געהערן צו די דאָזיגע קאַטעגאָריעס, דאַרפן זיך ווענדן צו דער צענטראַל-ביוראָ (וואַרשע, מוראַנאָווסקאַ 34) און צו די אָפּטיילונגען פון דער יוד. צענטראַלער עמיגראַציע-געזעלשאַפט אין פּוילן („יעאס" אין לאָדז, פּאָלודניאָווע 8), וועלכע וועט זיך באַמיהען מיט אַלע מעגליכקייטן צו פאַרלייכטערן זייער רייזע.

אָבער דערביי דאַרפן די דאָזיגע עמיגראַנטן געדענקען, אַז גלייך ווי זיי ענטשליסן זיך צו עמיגרירן דאַרפן זיי זיך ווענדן צו דער עמיגראַציע געזעלשאַפט, ווייל אָפט מאָל טרעפט, אַז די עמיגראַנטן ווענדן זיך אין דער עמיגראַציע געזעלשאַפט, נאָכדעם ווי זיי האָבן זיך שוין פאַרבונדן מיט א שיפס-קאָנטאָר (וכדומה) און די געזעלשאַפט קאָן שוין גאָרנישט אויפטון פאַר זיי.

אַרבעטסלאָזע וועלן באַקומען שטיצע.

די, ביי וועלכע ס'איז לעצטענס אָפּגענומען געוואָרן דאָס רעכט אויף אונטערשטיצונג

(§) פאַרגאַנגענע וואָך האָט א דעלעגאַציע פון די לאָדזשער קריסטליכע פאַראיינען באַזוכט דעם אַרבעטס מיניסטער אין וואַרשע און אינטערווענירט אין דער פראַגע וועגן די אַרבעטסלאָזע, ביי וועלכע ס'איז אָנגענומען געוואָרן דאָס רעכט צו גענייסן פון דער מלוכה-שטיצע.

אויסהערענדיג די טענות פון דער דעלעגאַציע, האָט דער מיניסטער ערקלערט, אַז ס'איז שוין אַרויסגעגעבן געוואָרן א פאַראָרדנונג צו די ענטשפּרעכנדע אָרגאַנען און צו די מאַגיסטראַטן, אַז ס'זאָלן זיך אָנהייבן די אויסערגעוועהנליכע שטיצע-אויסצאָהלונגען פאַר די, וועלכע האָבן פאַרלוירן דאָס רעכט אויף דער שטענדיגער שטיצע.

גענייסן פון דער אויסערגעוועהנליכער שטיצע וועלן קודם כל: די בחורים-אַרבעטסלאָזע, וועלכע האַלטן אויס א פאָטער, א מוטער, אָדער א פאַמיליע; די, וועלכע האָבן ניט קיין קינדער, אָבער זיי האַלטן אויס עמיצן פון דער פאַמיליע.

ס'וועלן אויך באַקומען אויסערגעוועהנליכע שטיצע די אַרבעטסלאָזע בחורים און קינדערלאָזע פאַמיליעס אין לאָדז, זגיערזש און פּאַביאַניץ, וועלכע שטעלן ניט פאַר מיט זיך דעם עלעמענט פון „פּראָפעסיאָנעלע אַרבעטסלאָזע".

דער אַרבעטס מיניסטער האָט ווייטער צוגעזאָגט צו שטיצן דעם פּלאַן פון לאָדזשער וואָיעוואָדע, וועגן אָנהויבן אַן אַקציע פון אָרגאַניזירן עפנטליכע אַרבעטן. די רעגירונג וועט, פון איהר זייט, געבן אויף דעם צוועק גרויסע קרעדיטן.

די פּינקטליכקייט פון די „ליטשניקעס"

מען קאָן קלינגען גאַנץ געמיטליך, און שלאָפן גאַנץ רוהיג: עס וועט שוין גאָט זיין...

(–) דאָ ניט לאַנג האָבן מיר געשריבן וועגן א סקאַנדאַל מיט די טעלעפאָן-„ליטשניקעס", וועלכער איז ענטדעקט געוואָרן אין וואַרשע:

ס'האָט זיך אַרויסגעוויזן, אַז די „ליטשניקעס" ווייזן אַרויס געשפּרעכן אַפילו פון וועלכע טעלעפאָנען, וועלכע זענען לגמרי ניט געווען טעטיג.

אַזוי איז געווען מיט דעם טעלעפאָן פון וואַרשעווער „בראַטניאַ פּאָמאָץ", וועלכער האָט אַרויסגעוויזן 270 געשפּרעכן. הגם די שטוב, וואו דער טעלעפאָן האָט זיך געפונען, איז געווען א גאַנצן חודש געשלאָסן.

איצט איז כדאי צו פאַרגלייכן א נייעם פּאַקט, וועלכער ווייזט אַרויס בולט, ווי „פּרעציז" די „ליטשניקעס" פונקציאָנירן:

אין די וואַרשעווער בלעטער האָט זיך באַוויזן א בריף פון איינעם. ווידערשאַל, וועלכער גיט איבער, אַז אויף זיין אָנפראַגע אין דער טעלעפאָן-דירעקציע, וויפיל געשפּרעכן ער האָט אין משך פון יולי געפיהרט, האָט ער באַקומען אַן ענטפער, אַז קיין איינציגע נישט. דער „ליטשניק" האָט נישט אָרויס באַוויזן קיין איין געשפּרעך. הגם דער טעלעפאָן איז א גאַנצן חודש געווען טעטיג. טראָץ די אָנפראַגע פון איינעם. ווידערשאַל האָט באַוויזן, אַז די טעלעפאָן-דירעקציע האָט נאָכקאָנטראָלירט דעם „ליטשניק", דערביי האָט זיך אַרויסגעוויזן, אַז ער איז געווען באַשעדיגט.

די ביידע פאַקטן ווייזן אָן, ווי מען קען זיך פאַרלאָזן אויף די „ליטשניקעס", פאַר וועלכע דער אַבאָנענט מוז צאָהלן ווער ווייס וואָס פאַר א רעכענונג.

ביי אונז אין שטאָט ווייסט מען איבערהויפּט נישט, ווי ס'האַלט מיט די „ליטשניקעס". די טעלעפאָן-דירעקציע אין לאָדז האָט זיך זעהר קלוג איינגעאָרדנט: זי ענטפערט לגמרי נישט די אַבאָנענטן וועגן דער צאָהל אָדורכגעפיהרטע געשפּרעכן.

ס'איז שוין אָבער צייט צו פאַרענדיגן מיט דעם ליטשניקעס סיסטעם. ס'וועלן איבעריג דיסקוסיעס וועגן דער נוציגקייט אָדער אומנוציגקייט פון די „ליטשניקעס". די צוויי „ליטשניקעס", וועגן וועלכע מיר האָבן דאָ דערציילט, האָבן שוין געשלאָסן די דיסקוסיע.

— – –

אָפּשטאַמונגס-שיינען פאַר סחורות

א פאַראָרדנונג, וואָס האָט אַרויסגערופן א באַאונרוהיגונג אין די סוחרישע קרייזן.

(ס) אין צוזאַמענהאַנג מיט די באַגרענצונגען פון אימפּאָרט, וועלכע זענען לעצטענס פאַרשאַרפט געוואָרן, זענען איינגעפיהרט געוואָרן אַזוי-גערופענע אָפּשטאַמונגס-צייגנישן. די צייגנישן זענען איינגעפיהרט געוואָרן מיט דעם ציל צו קאָנטראָלירן, צי ווערן נישט אָריינגעפיהרט קיין דייטשע סחורות אונטער ווינער אָדער טשעכישע פירמעס.

אויב ס'וועט זיך אַרויסווייזן, אַז די אָפּשטאַמונגס צייגנישן זענען פאַלש, דעמאָלט וועלן ווערן די סחורות קאָנפיסקירט.

די פאַראָרדנונג האָט אַרויסגערופן א גרויסע באַאונרוהיגונג אין די היגע סוחרישע קרייזן, ווייל קיין לאָדזשער סוחר איז נישט אימשטאַנד פעסטצושטעלן, צי די סחורות, וועלכע זענען באַקויפט אין ווין, שטאַמען נישט פון דייטשלאַנד.

די סוחרישע פאַראיינען האָבן זיך צוליב דעם געווענדט צו זייערע דעלעגאַטן פון דער איינפיהר-קאָמיסיע, פאָדערענדיג, אַז זיי זאָלן זיך באַמיהען ביי די מאַסגעבענדע קרייזן צו ענדערן די פאַראָרדנונג.

וועגן די אינוועסטיציע-אַרבייטען אין דער קראַנקען-קאַסע.

(ס) אויף דער לעצטער פאַרוואַלטונגס זיצונג פון דער קראַנקען-קאַסע איז באַשטימט געוואָרן די 25 פראָצ. הוספה פאַר די אַרבעטער אין מושינעק. א שטאַרקן וכוח האָט אַרויסגערופן די פראַגע, צי זאָל מען ווייטער פיהרן די אַרבעטן אין מושינעק, אָדער מ'זאָל פאַרשנעלערן דאָס אויספיהרן די אַרבעטן אַרום דעם בוי פון די לעטשניצעס, אַפּטייקן און דעם רענטגען-קאַבינעט אין לאָדז גופא, ווייל ווי ס'שטעלט זיך אַרויס, קענען די איצטיגע מיטלען פון דער קראַנקען-קאַסע נישט קלעקן אויף ביידע זאַכן צוזאַמען.

צום סוף איז באַשלאָסן געוואָרן אויסצוויילן א קאָמיסיע, וועלכע זאָל פעסטשטעלן, אין וועלכער רייה ס'זאָלן אויסגעפיהרט ווערן די אינוועסטיציע-אַרבייטן פון דער קר. קאַסע.

אין פּאַביאַניץ

קענען די לאָווניקעס אויך די „מלאכה"...

(–) אויף דער לעצטער פאַרגאַנגענער זיצונג פון פּאַביאַניצער שטאָדט-ראַט איז באַטראַכט געוואָרן די פראַגע וועגן די מיסברויכן פון געוועזענעם לאָווניק פּליסקאָווסקי, וועלכער האָט מיסגעברויכט אַ'ערך 17 טויזענד זלאָטיס.

צוליב דעם, וואָס די פראַגע וועגן דעם געוועזענעם לאָווניק פּליסקאָווסקי איז נאָך נישט באַטראַכט געוואָרן, זיצט נאָך דער בעל-דבר אין פונקציע.

שווערער אומגליקספאַל בעת דער אַרבייט.

(·) אין דער קריסטליכער האַנדווערקער-רעסטאָראַן (קילינסקי גאַס 123) האָט געטראָפן אַן אומגליק מיט דעם אַרבייטער יוזעף סאַדווינסקי. בעת ער האָט גערייניגט די פענסטער, איז ער אַראָבגעפאַלן פון א הויכער ליטער און זיך צובראָכן דעם שרבן.

אין א שווערן צושטאַנד איז ער אַוועקגעפיהרט געוואָרן אין שפּיטאָל.

א שרפה.

(§) נעכטן 12 ביי טאָג איז אויסגעבראָכן א שרפה אין דער פאַבריק פון א. טאַטמאַן, זאַקאַנטנע 5.

די אַרויסגערופענע פייערלעשער האָבן פאַרלאָשן די שרפה.

ראַדיאָ.

היינטיגער פּראָגראַם:

וואַרשע.

12,00 – צייט-סיגנאַל, לופט-פּליה און מעטעאָראָלאָגישער-קאָמוניקאַט, קאָמוניקאַט פון „פּאַט" איבער-פּראָגראַם.

3.00 – ווירטשאַפטליכע און מעטעאָראָלאָגישע קאָמוניקאַטן.

5,00 – פאָרלעזונג.

5,25 – פאָרלעזונג וועגן גרינס.

5,50 – איבער פּראָגראַם און קאָמוניקאַטן.

6 00 – טאַנץ-מוזיק. טראַנסמיסיע פון קאַווינאַרניע „גאַסטראָנאָמיע".

7 00 – קאָמוניקאַטן פון פּאַט.

7,15 – פאַרשידענעס.

7,35 – פאָרלעזונג

8,00 – לאַנדווירטשאַפטליכער קאָמוניקאַט.

8,15 – אָווענט-קאָנצערט טראַנסמיסיע פון „שווייצער-טאָל".

10,00 – לופט-פּליה - מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט, צייט - סיגנאַל, קאָמוניקאַט פון פּ"ט, פּאָליציי-קאָמוניקאַט.

אין די אַפּטייקעס.

היינטיגע נאַכט - דזשורעס.

(§) היינט דזשורירן ביינאַכט פאָלגענדע אַפּטייקן: פּאַוולאָווסקי (פּעטריקאָווער 307); האַמבורג (גלובנע 50); גלוכאָווסקי (נאַרוטאָוויטשאַ 4); שיפּקעוויטש (קאָפּערניקאַ 26); כאַרעמזאַ (פּאַמאַרסקאַ 10); פּאַטאַש (פּלאַץ קאָשטשעלני 10).

פון בעקער-מייסטער-פאַראיין.

אויף דער פאַרזאַמלונג פון בעקער-מייסטער פאַראיין, וועלכע איז פאָרגעקומען דעם 10 ד. מ. אונטער דעם פאָרזיץ פון ה' פנחס בירשטיין איז געוועהלט געוואָרן פאָלגענדע ה"ה אין דער פאַרוואַלטונג: משה פּאָדגאָנסקי – פּרעזעס; פנחס זשאַמבינסקי – וויצע-פּרעזעס; הערש ביוסע – סעקרעטער; וו. י. ווינבערג – קאַסיר. א. גודלאָווסקי, מ. קופּערמאַן, ק. רובין, ש. ל. רויזענבערג, ה. ה. הילצר, ל. וו. פיגנבוים, י. מ. פּאַקולאַ און פנחס בורשטין.

קאַנדידאַטן: ש. אַבואַק, ה. גרילע און מ. נאָוואָרסקי.

אין דער רעוו דיר קאָמיסיע: נח ווינבערג, ל. זיסמאַן, ר. קינרוס. קאַנדידאַטן: מ. קליימאַן, ח. קירשבוים.

א נייער רב

אין ראַדאָגאָשטש.

(–) דער ראַדאָגאָשטשער רב, שמואל לאַסקי איז אויסגעוועהלט געוואָרן אַלס רב אין סאַמבאָלנע, און נאָכדעם ווי ער האָט שוין באַקומען דעם כתב הרבנות איז ער אַרויסגעפאָהרן קיין סאַמבאָלנע און זיך דאָרט באַזעצט.

אויף זיין אָרט אין ראַדאָגאָשטש האָט זיך באַזעצט ה' אברהם סילמאַן אַן איידעם פון נחמיה גלעזער, א ברודער פון'ם נערער רבי, וועלכער וואוינט אין א"י.

ווער ווייסט?

נעלם געוואָרען א קראַנקער אויף „שפּיאַנטשקע".

(–) זייט 2 וואָכן איז אַוועק פון זיין היים אין פּאַביאַניץ דער 21-יעהריגער פישל זאַוואַדזקי און מ'ווייסט נישט, וואו ער געפינט זיך. פישל זאַוואַדזקי איז קראַנק געווען אויף שפּיאַנטשקע. ער איז פון מיטלען וואוקס, א ברונעטער, ראַזירט, טראָגט א כאַלאַט און א יוריש היטל.

ווער עס האָט איהם געזעהן, אָדער ווייסט עפּעס וועגן איהם ווערט געבעטן מיטצוטיילן צו זיין ברודער זאַוואַדזקי אין לאָדז אויף קאָשטשעלנע 4, אָדער צו זיין פאָטער אין פּאַביאַניץ – לעטניע 5.

סכסוך צווישען וואָיט און סאָלטים

דער ענין האָט זיך פאַרענדיגט אין געריכט.

(אַז) מיט אַ צייט צוריק איז דער וואָיט פון פּאָדדעמביץ, מיטשיסלאַוו לעשטשינסקי געקומען צום סאָלטיס פון דאָרף סקווראַ, וואַלענטי קאָפּראַ איינמאָהנען שטייערן.

דער וואָיט האָט ערקלערט, אַז ער איז גאָר נישט שולדיג און דאַרף בכלל נישט צאָהלען קיין שטייערן. צוליב דעם, וואָס דער וואָיט האָט זיך זעהר ענערגיש אויסגעטענה'ט, האָבען זיך דעם סאָלטיס'ס זיהן אַקעגענגעשטעלט און דערביי דעם סאָלטיס בעליידיגט.

דער סאָלטיס האָט דעריבער איינגעקלאָגט דעם וואָיט'ס זוהן מיטשיסלאַוו אין געריכט.

דאָס געריכט האָט נעכטען מיטשיסלאַוו קאָפּראַ'ן פאַר'משפט אויף 4 חדשים טורמע.

טעלעגראַמע.

טראָצקי און זינאָוויעוו.

די מאָסקווער און לענינגראַדער קאָמוניסטישע אָרגאַניזאַציעס ווארענען זיי.

מאָסקווע. (י.ט.אַ.) אין מאָסקווע און לענינגראַד זענען אָפּגעהאַלטען געוואָרען גרויסע פאַרזאַמלונגען פון דער פּאַרטיי-אַקטיוו פון דער מאָסקווער און לענינגראַדער קאָמוניסטישע אָרגאַניזאציעס. אויף הערענדיג אַ באַריכט וועגען דעם פאַראייניגטען פּלענום פון דעם צע קאַ און צע-קאַ-קאַ (צענטראַלע קאָנטראָל קאָמיסיע) האָבען ביידע פאַרזאַמלונגען אין נאָמען פון זייערע אָרגאַניזאַציעס, אָנגענומען רעזאָלוציעס וועגען אַלע פראַגען, וואָס זענען בעהאַנדעלט געוואָרען אויף דעם פּלענום, צווישען אַנדערע אויך וועגען דער אָפּאָזיציע.

די רעזאָלוציע וועגען טראָצקי'ן און זינאָוויעוו'ן און זייערע ענגסטע מיטאַרבעטער. דער „אַקטיוו" איז מסכים מיט דעם צע-קאַ, אַז די „מעלדונג" פון דער אָפּאָזיציע איז נישט גענוגענד, אַז זי איז צוזאַמענגעשטעלט צוויידייטיג און לאָזט איבער ביי דער אָפּאָזיציע אַ שטיין אין בוזעם אַנטיפּאַלען אויף דער פּאַרטיי". דער אַקטיוו האָט אַקצעפּטירט דעם שטרענגען פאַרוואורף, וואָס עס איז געגעבען געוואָרען טראָצקי'ן און זינאָוויעוו'ן און בעטראַכט דעם פאַרוואורף אַלס די לעצטע וואָרנונג.

די מאָסקווער אָרגאַניזאַציע — ווערט געזאָגט אין דער רעזאָלוציע — וועט אָהן רחמנות אַרויסוואַרפען פון זייער פּאַרטיי דעם גאַנצען מיסט, אַלע עלעמענטען פון אָפּאָזיציאָנערער צוזאַמקייט און וואָס אַרויסוואַרפען פון די פּאַרטיי רייהען אַלע אָפּאָזיציאָנערען, וואָס וועלען פאָרזעצען זייער אָפּאָזיציאָנערע אַרבייט. דער אַקטיוו רופט אַלע מיטגלידער פון דער פּאַרטיי צו געבען אַ שאַרפען ווידערשטאַנד דער אָפּאָזיציע און זעהן איינגאַנצען צו איזאָלירען די אָפּאָזיציאָנערען סיי אין דער פּאַרטיי גופא סיי אין גאַנצען אַרבייטער-קלאַס".

די רעזאָלוציע פון דעם לענינגראַדער פּאַרטיי-אַקטיוו איז אויך צוזאַמענגעשטעלט אין זעלביגען זין, נאָר אין אַ בעדייטענד ווייכערער פאָרם.

אין וואַרשא טומלט זיך שוין

וועגן היי-יאָהריגע איינקויף פון אתרוגים.

וואַרשאַ, 17. (טעלעפאָניש). נאָכדעם האָט זיך שוין אין דער וואַרשעווער קהלה גענומען וועגען דעם היייאָהריגען אימפּאָרט פון אתרוגים פאַריאָהרען אין דער זעלבער צייט האָט מען שוין מיט'ן דאָזיגען ענין געהאַט אַ סך ווייטער. און עס איז שוין אַפילו געוועזן בעשטעלט די צאָהל אתרוגים פאַר דער וואַרשעווער קהלה.

פאַריאָהרען האָט די וואַרשעווער קהלה-פאַרוואַלטונג בעשטעלט 25 פּראָצענט אתרוגים פון א"י ישראל און 75 פּראָצענט פון גריכענלאַנד — די אַזויגערופענע „קאָרפיוער-אתרוגים". אַ דאַנק דעם, וואָס די קהלה פאַרוואַלטונג האָט דאָן בעצייטענס געבראַכט דעם פּראָספּערט אתרוגים, האָט דאָס געהאַט אַ שטאַרקע ווירקונג אויפ'ן גאַנצען אתרוגים-מאַרק, וואו די פּרייזען זענען שטאַרק געפאַלען, אַזוי, אַז פאַר 4 זלאָטעס האָט יעדער געהאַט די מעגליכקייט זיך אַליין צו פאַרזאָרגען מיט אַן אתרוג און טאַקי אויך אַ „הדר".

איצט אָבער האַלט מיט'ן אתרוגים-ענין זעהר שמאָל; מען האָט בלויז גערעדט וועגען אתרוגים אָבער קיין פּראַקטישע שריט וועגען בעשטעלען די אתרוגים איז נאָך ביז איצט בכלל נישט אונטערנומען געוואָרען.

ווי עס האָט ערקלערט דער וויצעפּרעזעס פון דער קהלה-פאַרוואַלטונג ה' משה פעלדמאַן, איז די סבה דערפון אַ-ווּאָ:

עס איז איצט ענטשטאַנען אַ קאַמף צווישען די אגודה-דאָזאָרעס מיט די ציוניסטישע דאָזאָרעס. די לעצטע האָבען בעשלאָסען צוזאַמען מיט ה' פעלדשטיין, אַז צוליב דעם שטאַרקען קריזיס אין ארץ-ישראל זאָל די קהלה-פאַרוואַלטונג נישט קויפען קיין שום אַנדערע אתרוגים. עס וואָלט געוועזן — זאָגט ה' פעלדשטיין — אַ שטאַרקע צוולה נעגען אונזערע ברידער אין ארץ-ישראל, אַז מען זאָל אין אונז שווערע צייט בעשטעלען אויך גריכישע אתרוגים.

די אגודה-דאָזאָרעס ווילען אָבער דערויף בשום אופן נישט איינגעהן. זיי טענה'ן, אַז די גריכישע אתרוגים זענען פיל שענער פון די א"י ישראל-אתרוגים און אַן אמת'ען „הדר" — זאָגען די אגודה-דאָזאָרעס — איז ביי די ארץ-ישראל-אתרוגים כמעט נישט בנמצא.

דער דעצידירענדער בעשלוס אין דאָזיגען ענין איז אָפּהענגיג פון פּרעזידיום פון דער קהלה פאַרוואַלטונג, וואָס בעשטעהט פון דעם. פאַרבשטיין, דאָזאָר פעלדשטיין און דאָזאָר ראָזענבוים („אגודה") צוליב דעם אָבער, וואָס דעם. פאַרבשטיין און דאָזאָר ראָזענבוים זענען איצט נישטאָ אין וואַרשאַ, קען מען אין דער דאָזיגער פראַגע קיין שום בעשלוס נישט אָננעהמען און מען מוז זיך דערווייל בענוגענען בלויז מיט רעדען...

אין די שלעזישע קוילען-גרובען איז אַ לעבהאַפטע בעוועגונג.

דאָמבראָווע. 17 (טעלעג. טעל.) אין די שלעזישע קוילען-גרובען לאָזט זיך אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם גאָהנטען הערבסט בעמערקען אַ פאַרשטאַרקטע בעוועגונג ביים פאַרלאָדענען קוילען.

אין די ערשטע צעהן טעג פון דעם חודש האָט מען געלאָדען טעגליך אַרום פינף טויזענד וואַגאָן קוילען, בעת ביז איצט האָט מען דורכשניטליך יעדען טאָג געלאָדען הערכסטענס 4 500 וואַגאָנען.

דאָס אָנשיקען אַ פאַרגרעסערטע צאָהל וואַגאָנען ערקלערט זיך מיט די פאַרגרעסערטע קניות אויפ'ן אינערליכען מאַרק און מיט דעם בעדייטענד פאַרגרעסערטען עקספּאָרט פון פּוילישע קוילען קיין טשעכאָסלאָוואַקיען, עסטרייך און איטאַליען.

15-טע מלוכה-לאָטעריע

5-טע קל. 7-טער טאָג.

25000 זל. — 63044.

15000 זל. — 151.

10000 זל. — 30722 102981

5000 זל. — 21089 31551 69597 74346 87141.

3000 זל. — 44183.

2000 זל. — 45856 49252 66296.

1000 זל. — 10665 16343 20038 33064 42739 50810 69227 8099.

600 זל. — 33329 37543 40504 42182 43385 48887 54589 86170 87224 88402.

500 זל. — 1250 5495 11631 14458 16097 25256 26272 31405 32490 35424 41883 44136 47900 48556 49137 53875 59865 66587 66902 71742 95476 98344.

פּאָפּולערע קאָנצערטען

הויבען זיך היינט אָן אין די שטאָטישע פּאַרקען.

(—) די לאָדזער פּאָליציי-קאָמענדע צוזאַמען מיט דער מיליטער-מוזיק האָט בעשלאָסען צו אָרגאַניזירען אַ ציקל קאָנצערטען אין די שטאָטישע פּאַרקען, כדי צו געבען די מעגליכקייט די ברייטע שיכטען פון דער בעפעלקערונג צו געניסען פון פּאָפּולערער מוזיק.

אַזעלכע אומזיסטע קאָנצערטען וועלען איינגיכען פאָרקומען אין פּאָניאַטאָווסקי, שיענקיעוויטש- און סטאַשיץ-פּאַרקען.

פון היינט אָן וועלען שוין פאָרקומען אַזעלכע קאָנצערטען אין פּאָניאַטאָווסקי-פּאַרק פון 3 ביז 5 נאָכמיטאָג.

עס וועלען אַרויסטרעטען די אָרקעסטערס פון 4-טען און 28 פּולק. עס וועלען אויך איינגיכען פאָרקומען קאָנצערטען אין די פּאָליציי-אָרקעסטערס.

דערווייל וועלען די קאָנצערטען פאָרקומען 2 מאָל אין וואָך.

דער מאַגיסטראַט האָט דעריבער בעשלאָסען צו פאַרגרעסערן די צאָהל בענק אין די פּאַרקען.

פון געריכט.

(ס) דאָס לאָדזער קרייז-געריכט האָט בעטראַכט דעם פּראָצעס געגען דעם 33 יעהריגען יוזעף דראָשדוש, וועלכער איז געווען בעשולדיגט אין רויבען דערהרג'ענען אַ געוויסען מאַטשאַן.

דאָס געריכט האָט דראָשדוש'ן פאַרמשפּט אויף 3 יאָהר טורמע און צו פאַרלירען די רעכט.

ער דאַרף בעצאָהלען פאַר'ן וועקסעל

אינטערעסאַנטער פּראָצעס אין הרי"ז-געריכט.

(ס) אַ געוויסער לעבניצקי האָט, אַלס מיטגליד פון דער „פּוילישער מאַנופאַקטור סקלאַדניצע", געזעצט מיט בענר. הופטונג", אויסגעשטעלט איינגע וועקסלען. אין אַ צייט אַרום איז'ער אַ ליבנבערדטעמען פון דער געזעלשאַפט, און זיי אָרט האָט איבערגענומען אַ געוויסער בראָון. דער וועקסעל איז פּראָטעסטירט געוואָרען און זיין בעזיצער האָט אָנגעקלאָגט ליבניצקי'ן אין געריכט. דאָרט האָט זיך לעבניצקי פאַרטיידיגט, אַז ער האָט זיין פאַר איבערגעגעבען בראָון'ען. אין איז דעריבער נישט מחויב צו טראַגען קיין פאַראַנטוואָרטליכקייט. דאָס געריכט האָט אָבער אָנערקענט, אַז ליבניצקי דאַרף פאַר'ן וועקסעל בעצאָהלען, ווייל דער אָפּמאַך צווישען צוויי צדדים קען נישט זיין אין בעצוג צו קיין דריטטער, פּראָמדער, פּערזאָן, און אַז די פאַראַנטוואָרטליכקייט פאַר אַזעלכע חוב'ת דאַרף פּעסטגעשט עלט ווערען ביים אַרויסטרעטען פון דער שותפות אַפּהעניגיג פון'ם פּאַי גרויס.

פאַרשטעהער פון יאַפּאַנישען קאָנסולאַט אין לאָדז.

זיי וועלען אָנקניפּען האַנדעלס-בעציהונגען מיט לאָדז.

(ס) די טעג קומען קיין לאָדז פאַרשטעהער פון יאַפּאַנישען קאָנסולאַט אין וואַרשאַ, כדי זיך צו באַקענען מיט די מעגליכקייטען איינצושטעלען גענעזייטיגע האַנדעלס בעציהונגען צווישען יאַפּאַן און פּוילען.

די פאַרשטעהער פון דער יאַפּאַנישער רעגירונג וועלען בעת זייער וויזיט בנוגע פון די גרעסטע לאָדזער פאַבריקען און אָפּהאַלטען אַ רייהע קאָנפערענצען.

פאַלשע שטייער-בעאַמטע

עס פעהלען אונז ב"ה די אמת'ע, די ריכטיגע!

(ס) אין די לעצטע טעג מעלדען זיך צו גרעסערע פירמעס פּערזאָנען, וועלכע לעגיטימירען זיך מיט צייכענישען פון דעם פינאַנץ-אַמט און נעהמען זיך אונטער צו ערלעדיגען פאַרשידענע שטייער-ענינים.

ווי ס'ווייזט זיך אַרויס זענען די צייכענישען געפעלשטע און די פּערזאָנען בעמיהען זיך נאָר אויסצונאַרען אַ פּאָר גראָשען און נישט פאַרזיכטיגע מענשען.

ווי מיר דערוויסען זיך, האָט די פּאָליציי אָנגעהויבען צו פיהרען אַן אויספאָרשונג, כדי צו ענטדעקען די שווינדלער-באַנדע.

אַן אַמעריקאַנער גאַסט אויף אַוויל

לאָזט איבער 128 דאָלער לעצט-געלד נעגען זיין חילען.

(ס) איינער פון די אַמעריקאַנער וועטעראַנער, וועלכע זענען דאָ נישט לאַנג געקומען מיט אַן אויספלוג קיין פּוילען, אַ געוויסער מיכאל ניגאָ, האָט נאָכ'ן בעזוכען אַ גאַנצע רייה פּוילישע שטעט, בעשלאָסען צו פאָהרען צו זיין פאַמיליע קיין ראַדאָמסק.

אויפ'ן וועג צווישען פּעטריקאָוו און ראַדאָמסק איז צו דעם אַמעריקאַנער אַריין אין וואַגאָן דריי פאַרדעכטיגע פּערזאָן, וועלכע האָבען מיט דער הילף פון נאַרקאָטיזירטע פּאַפּיראָסען איינגעשלעפערט ניגאָ'ן.

ווען ער האָט זיך אויפגעכאַפּט, האָט ער בעמערקט, אַז בזת'ן שלאָפען האָט מען ביי איהם צוגענ'ב'ט 128 דאָלאַר, אַ וואַליזע, דעם קאַפּעלויש און אַ זייגערל, אַזוי אַז ער איז געבליבען אָהן אַ גראָשען געלד.

די פּאָליציי פיהרט אַן ענערגישע אויספאָרשונג, ביז איצט אָבער האָט מען די גנבים נישט געכאַפּט.

21-יאהריגער יודישער יונגערמאן דערהרג'ט א 18-יאהריגען יודישען בחור אין רעמבערג.

א שוידערליכע טראגעדיע האט זיך אבגעשפילט אין רעמבערגער יודישען פערטעל־ אויף שפאס האט ער א שטויס געטאן דעם בחור, וועלכער איז דערהרג'ט געווארען.

א טראגישער פאל האט מאנטאג נאכ־מיטאג פאסירט אין לעמבערגער יודישען קווארטאל. א 21-יאהריגער יודישער יונגערמאן האט זיך צעווערפעלט מיט א 18-יאהריגען יודישען בחור און אויף א שפאס א שטויס געטאן, אזוי, אז ער איז אנידערגעפאלען אויף דער ערד א טויטער.

די מעשה שטעלט זיך פאר אזוי:

אין הויז נומער 17 אויף זשעזשעפיצקא-גאס איז פארהאן א פארבעריי פון ה' הערמאן ווייס. אין דער דאזיגער פארבעריי האט אלס משרת געארבייט דער 18 יאהריגער דוד ראזענמאן, זאמארסטינאווסקא 23.

דוד ראזענמאן שטאמט פון גאר א אָרימער היים. זיין פאטער איז זיך מפרנס דערפון, וואס ער פיהרט מיט זיין וועגעלע זאמד וואסער פון די פאבריקען אין די געשעפטען.

אין דעם זעלבען הויז אויף זשעזשעפיצקא גאס געפינט זיך אויך א ספעדיציאנס-פירמע פון ה' א. ווייזער. אין דער ספעדיציאנס-פירמע איז אלס בוכהאלטער געווען בעשעפטיגט דער 23-יאהריגער יונגערמאן הערמאן גראסמאן.

גראסמאן איז א רוהיגער יונגערמאן. ער איז זעהר בעליבט געווען ביי דער פירמע. אויך די קליענטען פון דער ספעדיציאנס - פירמע האבען איהם געהאלטען פאר אן אנשטענדיגען און רוהיגען מענש.

מאנטאג מיטאג-צייט האט ראזענמאן עטליכע מאל געעפענט די טיר פון דער ספעדיציאנס-ביוראָ און אהין אריינגעגאסען וואסער. גראסמאן איז דארום ארויס אין הויז און האט זיך צעווערטעלט מיט ראזענמאן. דערביי איז צווישען זיי געקומען צו א „געשלעג" אויף א שפאס.

בעת דעם ראנגלען שפאס-„געשלעג" האט גראסמאן אנגענומען ראזענמאנען פאר ביידע הענד און מיט איהם אנגע־הויבען צו ווארפען. ראזענמאן איז גע־ווען גאר א שוואכער בחור און פון ווארפען האט זיך איהם פערדרעהט דער קאפ און עס האט איהם אנגעהויבען צו שווינדלען פאר די אויגען.

פלוצלינג האט גראסמאן ראזענמאנען א ווארף געטאן. ראזענמאן איז אזוי אומגליקליך געפאלען מיט'ן קאפ אויף א קאסטען, וועלכער איז געשטאנען אין הויז, אז ער האט בעקומען ביים קאפ פון קאסטען א קלאפ אין דער שלייף און איז תיכף אויפ'ן ארט געבליבען ליגען א טויטער.

אין אנהויב האט זיך קיינער נישט געוואלט גלויבען, אז ראזענמאן איז טויט און מען האט גערעכענט, דאס ער איז פער'חלש'ט געווארען, מען האט גלייך ווידער דעם דאזיגען פאל מודיע געווען אויף דער פאגאטאוויע. דער דאקטער, וואס איז אנגעקומען האט פעסטגעשטעלט, אז ראזענמאן איז טויט.

דער דאזיגער פאל האט געמאכט א שטארקען איינדרוק. די ידיעה וועגען דעם א מגליק האט זיך פערשפרייט אין יודישען פערטעל. עס איז באלד געקו־מען דער פאטער פון טראגיש-אומגע־קומענעם יודישען בחור. עס איז נישט צו בעשרייבען די סצענע, וואס האט זיך אפגעשפילט אין מאמענט, ווען דער אומגליקליכער טאטע האט דערזעהן לי־געז זיין זוהן טויט.

די פאליציי האט ארעסטירט גראס־מאנען און איהם דערוויילע פערשפארט אין תפיסה.

Dr. Z. Rakowski

ספעציאליסט פאר אויערען, נאז, האלז־ און לונגען-קראנקהייטען.

קאנסטאנטינאווסקא 3 טעלעפאן 27-81

שפרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אן אין לאגעווניצע נאָרישער 17 פון 10—11 און נ.מ. פון 2—3

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

גאסטראלען פון די ליבלינגס-געסט אויס אמעריקע

אננא און היימאן יאקובאוויטש

ענדליך זיך דערווארט! פרעמיערע!

דער גרעסטער, שענסטער שלאגער פון אמעריקע!

ערשטע גרויסע אויפפיהרונג פון היימאן יאקובאוויטש.

שבת, זונטאג, מאנטאג, דינסטאג, מיטוואך, 9 אזייגער

ווערט געשפילט דער לאנג-ערווארטעטער שלאגער, וועלכער איז געשפילט געווארען אין אמעריקע א סך סעזאנען מיט'ן גרעסטען סוקסעס

די פוילישע חתונה

אין 10 בילדער מיט געזאנג און טענץ פון טאמאשעווסקי.

הויפט-ראָלען: „שיינדעלע"—אננא יאקובאוויטש. „יאקא", ציגיינער-פידלער—היימאן יאקובאוויטש. / 20 נומערן געזאנג / גרויסער מענער- און פרויען-כאר / כאר-געזאנג פון 12 קליינע יונגלעך / גרויסער דאמען-באלעט אונטער דער לייטונג פון לייבאוויטש / גרויסער ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון י. רובין בוהנע-אויסשטאט. פון מ. מאכאראווסקי / אין פובליקום ווערט געטיילט לעקעך מיט וויין

בעמערקונג: פאספארטועען און פרייקארטען זענען שבת און זונטאג נישט גילטיג.

שבת. דעם 20. אויגוסט, 3.30 נאכמ. צו ביליגע פרייזען

„די גרינע כלה"

מיט געזאנג און טענץ אין 4 אקטען פון סיגאל

הויפט-ראלע: גאלדעלע-א. יאקובאוויטש; זעלדע-ה. יאקובאוויטש

אין אויך די נייע אגאוש־רפע ארטיסטען פון ריגע אסתר וועקינא און ישראל בירנבוים.

ס'נעמט אנטייל פרויען: בעזמאן, מאכאראווסקא. פאדערמאן. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבערסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, נייהויז, פאליאנסקי צווילינג

אדמיניסטראטאר: א. בעזמאן. רעזשי-לייטער: מאכאראווסקי.

בילעטען אויף אלע פארשטעלונגען צו בעקומען אין קאסע.

יודישע עצות.

פון דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" אנטווארטען אויף יורידישע אנפראגען, וואס ווערען צוגעשיקט נייר שרייבט פון אונזערע לעזער.

קופאן.

יורידישע אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט"

בעם דערלאנגען אן אנטראגע אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אנטראגען אהן קופאן וועט מען ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 18 אויגוסט 1927.

6018. ט—ט.

לויט דער פעראָרדנונג פון פינאנץ־מיניסטער פון 7. אקטאבער 1925 צאה־לען די אונטערנעמונגען פון א. ג. מקום זאוואדאווי, וואס פיהרען א הורט — פערקויף מיט גארן פון אינגערליכער אויסארבייטונג נישט מעהר ווי 1 פראצ. אימזאץ-שטייער.

6019. א לעזער פון זגערזשער גאס.

דער הורט-האנדעל מיט זאלץ איז קאנצעסיאנירט און ממילא פערפליכטעט א פיסטגעשטעלטע טאקסע. בנוגע זיי ווערט פאנירען פון דער ג. רוסישער באנק דארפט איהר זיך ווענדען אין הויפט-ליקווידאציע-אמט.

6020 A. F.

נישט וויכטיג אויף וועמענס נאמען דער פאטענט איז ארויסגענומען געוואר־ען, וויכטיג איז נאר ווער ס'פיגורירט אויפ'ן בעשלאסענעם קאנטראקט מיט'ן הויזווירט אויפ'ן לאקאל.

6021. א לעזער פון זגערשעווסקע גאס

אויפ'ן טמך פון א 3 טע קאטעגאריע פאטענט קען מען נאר פיהרען א פער־קויף פון כחורות אויפ'ן ארט און דער דאזיגער פאטענט בערעכטיגט בשום אופן נישט ארויסצוגעבען ארויסצוארבייטען כחורות.

6022. פלאצקער.

איהר האט רעכט צו פערוואלטען מיט'ן הויז. אין קרייז פון אזא אויפ־גאבע געהט אבער נישט אריין דאס בעשווערען דאס הויז מיט א היפאטעק־חוב.

6023. א לעזער פון פראנציסקאנער.

איהר האט דאס רעכט אייער פרע־טענזיע צו ווענדען נאר צום הויזווירט און נישט צום לאקאטאר.

9024. הערשקאוויטש.

דער בעאמטער פון באנק פאלסקי האט געהאנדעלט אין דעם פאל געזעצ־מעסיג, ווייל לויט דער פעראָרדנונג פון פינאנץ מיניסטער פון 22 יוזש. 1925 האט די מלוכה באנק גוהאט די פליכט אויסצאָלען די 1 און 2 זלאָטיגע באנקנאטען מיט דער אויפשריפט באנק פאלסקי דאטירט 28 פעברואר 1919 ביז דעם 30 יוזש, 1926.

6025. ש. ג. אין לאדז.

דער הויזווירט קאן בעקומען א ווי־ראק אין אזא פאל, פערשטעהט זיך משפט מען איהם אויך צו צו געריכטס קאסטען. איהר קאנט אבער בעטען דאס געריכט, אז מען זאל די צוגעמ'משפט איהם טיילווייז פונאנדערלייגען אויף ראַ־טעס.

6026. ש. יאקובאוויטש פון זגער־זשער 24.

6027. מוזיקער J. C

6028. אנ'אבאנענט פון זגערזשער

6029. י. פליוואצקי

ווענען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונ־זער יוריסט אין רעדאקציע טעגליך פון 3 ביז 4 נאכמיטאג, מיטבריינגענדיג די צ'יטונג.

6030. א גרויסע רעזערוויסטין.

מיינט איהר האבען דערלאנגט בקשות אין פארגעזעהענעם טערמין וועגען פדרא משיניגס פון די איבונגען קו'ם האט איהר אבער ביז דעם טאג ווען איהר ווערט גערופען אויף די איבונגען נישט בעקומען קיין ענטפער מעגט איהר זיך אומבעדינגט צושטעלען.

Dr. med.

EYCHNER Jakób

Aleja 1-go Maja 16,

Telefon 11-24

פינערליבע און קינדער-קראנקהייטען

נעמט אן פון 7—8, זונטאג פון 3—4

די, וועלכע אזעו האט פעראטען.

בעארבייט פאר'ן „נייעם פאלקסבלאט" לויט טערשידענע מאטעריאלען פון ל. בראנט.

(131

מיר האבען זיך געזעגנט, און מעהר האב איך אזעו'ן שוין קיינמאל נישט געזעהן.

עס זענען פאראיבער טעג און יאהרען. אין א שיינעם פריהמארגען, אינ'ם יאהר 1909. האבען מיר די צייטונגען גע־בראכט די גרויסע איבעראשונג, די מעשה וועגען א עוו איז גע־ווען אין דיעד אמת'ן. עס זענען פאר מיר גלייך קלאר געווארען די פראגען מיט דער „שטארקער פירמע", וואס אזעוו האט אין איהר געדינט.

איך האב געוויזען די צייטונג מיין פרוי, זי האט אבער נישט פערשטאנען וועגען וואס עס האנדעלט זיך. איך האב איהר מסביר געווען די זאך און איהר דערמאנט דעם ברית ביי אזעוו'ן. איך האב אי אבער נישט געקענט איבערצייגען זי איז געבליבען ביי איהר מיינונג: „עס איז אנ'אנדערער". איך האב געבראכט דעם מעטריקע בוך און געוויזען איהר אלע סמנים, אבער פאר איהר איז דאס אלץ געווען א קנאפע ראיה. זי האט גע טענה'ט, אז עס איז צופעליג גאר דער זעלבער נאמען, ווייל עס איז אוממעגליך, אז די לייטישע, איידעלע און פיינע ליבע זאל האָבען אזא אכזר פאר א מאן.

איך בין געבליבען ביי מיין דעה און זי ביי איהר דעה.

עס זענען אוועק יאהרען. ווענען אזעוו'ן איז געשאפען געווארען א גאנצע ליטעראטור. מיין פרוי האט זיך בעמיהט אונטער־זעהען און מורה זיין, אז איך בין געווען גערעכט.

זי איז אבער געבליבען ביי איהר בעהויפטונג, אז אזעוו'ס פרוי, ליבע, האט נישט געוואוסט פון וואס צו זאגען. פאר מיר איז אבער אויך אט די זאך געשטאנען אונטער א פראגע-צייכען

ביז עס איז געקומען אדר תרפ"א, דעמאלט, ווען איך האב אנגעהויבען שרייבען די דאזיגע זכרונות. איינמאל האט מיך בעזוכט א פליכטלינג פון לאדז, גרינבארג-איזידאר אוויטש לעווינסאן, א געבילדעטער יוד, א העברעער. ער האט מיר דערציילט, אז זיין שוועסטער, א רעוואלוציאנער־קע, וואס האט זיך געקענט מיט בורצעוו'ן. האט איהם איבער־געבען א פאקט, ווי זי האט אמאל צופעליג בעגעגענט אין פראנקפורט אם-מיין אזעוו'ן אויף דער גאס זי האט איהם ביז דעמאלט אויף איהר לעבען נישט געזעהן. זי האט איהם אבער גלייך דערקענט לויט זיינע סמנים, וואס זענען געווען אין דער פרעסע. זי האט געשיקט א טעלעגראמע צו בורצעוו'ן אין פא־ריז. בורצעוו איז געקומען, האט זיך געטראפען מיט אזעוו'ן, געהאט א שמועס מיט איהם אין א חדר מיוחד, און אזעוו האט אויסדערציילט בורצעוו'ן אלע פערבאָרגענע פרטים פון זיין טע־טיגקייט.

אויפ'ן אנדערען טאג איז אזעוו פערשוואונדען געווארען, און בורצעוו האט איהם שוין נישט געקענט אפזוכען. אין א בריף צו לעווינסאנס שוועסטער האט בורצעוו געשריבען, אז אזעוו'ס פרוי, וואס געפינט זיך אין פאריז, האט לחלוטין נישט געוואוסט פון איהר מאנ'ס פראוואקאציע. אזעוו האט בורצעוו'ן אליין געזאגט, אז די גרעסטע שמערצען האט ער געהאט, ווען זיין שאנד איז קלאר געווארען פאר זיין פרוי. וועלכע איז גע־ווען לייטיש און ערליך ביז גאר. אזעוו האט אויך דערציילט בורצעוו'ן אז זיין עלטער יונגעל „לאלא" — דעם זעלבען, וואס איך האב אמאל געזעהן און מלאכאווקע בעת ער איז אלט גע־ווען פיר יאהר און מיט וועמען די מאהלעווער באבע האט גע־לערענט „מודה" — איז אַם דער לאלא, א גימנאזיסט פון פער־טען קלאס, האט אין פאריז אויסגעטרונקען א גלאז מיט סם, בעת ער איז געוואר געווארע. ווער זיין פאטער איז געווען. מען האט א הם מיט מיהה אפגעראטעוועט דאס לעבען.

גרינבארג לעווינסאן האט מיר צוגעזאגט, אז ווען עס וועט ווערען רוהיגער און ער וועט זיך אומקעהרען בשלום קיין לאדז, וועט ער מיר צושיקען בורצעוו'ס בריף, כדי איך זאל מיך איבערצייגען, אז אזעוו'ס פרוי איז געווען אומשולדיג, אז זי האט קיין בעגריף נישט געהאט, אז איהר מאן ברענגט אום מענשען פון ביידע זייטען.

הייסט עס, אז בנוגע אזעוו'ן האב איך קיין טעות נישט געמאכט, און בנוגע ליבען האט געהאט רעכט מיין פרוי.

בעת איך שרייב איצט מיינע זכרונות, וויל איך בעמער־קען, אז לויט דעם אלגעמיינעם איינדרוק, וואס אזעוו האט אויף מיר געמאכט, האלט איך עס נישט פאר קיין צופאל, וואס אזעוו האט אפגעפארט די רעגירונג און ארגאניזירט די בעוואוסטע אקטען געגען פלעווען און סערגיי אלעקסאנדראוויטש'ן. עס איז געווען א נקמה פון א יודען געגען די גרעסטע יודישע שונאים. און זיכער איז דאס ביי איהם געווען אויך אנ'אינערליכער פסי־כאלאגישער ענטפער, א פערבארגענער ענטפער אויף דער וואוינ־רעכטלאזיגקייט, וואס איך האב מיט איהם וועגען דעם אמאל דורך אנב גערעדט. און וואס ער האט געזעהן, ווי זיין צנועה'־דיגע שוועגער, וואס בעקט אזעלכע גוטע זאכען, האט געהאט ארויסצושטייען צוליב וואוינרעכט אין מאסקווע. און היות ווי לויט זיין לאגע האט ער געטוועם מקריב זיין מענשען פון ביידע זייטען. אויב ער האט נישט געוואלט אליין פאלען קיין קרבן, האט ער זיך אפגעשטעלט אויף פלעווען און דעם גרויספירשט סערגיי אלעקסאנדראוויטש, וואס די הענד זענען ביי זיי געווען בעפלעקט מיט יודיש בלוט און וואס זייער טויט איז בעגריסט געווארען פון דער גאנצער וועלט און פון די יודען.

(פארטזעצונג קומט).

אין אַ געהיימע אָפּיום-קלוב אין ווינע.

(אײַנדרוקען פון אַ בעזוך).

טויזענדער זעלבסטמערדער זענען היינט פערהאַן אין ווינע. דאָס זענען אָבער נישט יענע, וואָס בעקומען פעסט פון לעבען, האָבען זיי צוגעלעגט אַ רעוואָלווער צו דער שלייף, כּדי נקמה צו נעהמען פון דאָ-זיין מיט איין ציה פון רעוואָלווער-צינגעל. מענשען זענען דאָס, וואָס ראַנגלען זיך מיט זייער טראַגישען גורל אויף דער וואָהר און אין חלום. אומגליקליכע, וואָס ווילען אָן זייער נויט און פּיין פערגעסען. חלום'ען וועגען גליק און פרייד אין דעם זעלבען מאָמענט, ווען זיי בעפינען זיך אין אומגליק און מוטשען דורך שווערע ליידען.

ווילען זיי מסרר חלום'ען. פערשכּור'ן זיך מיט אַ שטענדיגען גליק. תמיד זיך פרעהען. אָפּלעבען אַ לעבען אין שלאָף, אין אַ זיסען שלאָף, אין שפּ ות פערהאַן מענשען, וואָס וועלענדיג זיך בערוישען נעהמען זיי איין מאָרפיום. אַ צווייטער טאָרט פון מענשען רויכערט אָפּיום. און פערשכּור'ט אַז, דעם ווינ-וואָלקען פון אָפּיום פערגעסען זיי אָן זייערע צרות און לעבען טעג און וואָכען-לאַנג אין אילוזיעס פון גליק און פרייד, נישט געקוקט דעראויף, וואָס דער דאָזיגער שכּרות צעברעכט זיי ממש, דערשיטערט זייערע נערווען, פערניכטעט זייער אָרגאַניזם און סוף כּל סוף דערפיהרט ער זיי צום קבר.

דרעהען זיך אויף די ווינער גאַסען טויזענדער לעבעדיגע מאַסקעס. מענשען, וואָס נישט לאַנג איז זיי שוין געשטאַרט צו לעבען, וויל מאָרפיום אָדער אָפּיום טויטעט ביי זיי אָפּ פון טאָג צו טאָג אַן'אַנדערען אבר. זעלבסטמערדער, וואָס ווייסען, אַז היינט-מאָרגען דערוואַרט זיי דער טויט, אָבער זיי זענען צופרידען דערמיט און קיין כּח אין דער וועלט איז נישט בכּח זיי אָפּצורייסען פון די אָרעמס פון טויט.

אין ווינען זענען איצט פערהאַן פיל, זעהר פיל אָפּיום-לאָקאַלען. אין די בעסטע און שענסטע קאַפע-הייזער ווערט היינט אין געהיים פאַר דעם אויג פון דער מאַכט געראויכערט אָפּיום, אומעטום און תמיד זענען די דאָזיגע אָפּיום-הייזער איבערפולט. די רויכערער זענען לרוב יונגע מענשען, וואָס האָבען נישט קיין שטאַרקען ווילען און בעקומען דעם ערשטען טאָטש פון לעבען, קאָנען זיי איהם נישט איבערטראָגען און ווילען זיך פערשכּור'ן מיט אַ אילוזיע פון גליק אויף אַ קורצער ווײַלע און צו דעם צוועק רויכערן זיי אָפּיום.

איך האָב אין ווינען בעזוכט אַזאַ אָפּיום-לאָקאַל. אין איינעם פון די שענסטע קאַפע-הייזער אין דריטען בעצירק געפינט זיך די אָפּיום-שטוב. פּאַטהרט האָט מיך מיינער אַ בעקאַנטער, אַ ווינער, וואָס איז בעקאַנט מיט'ן בעזיצער פון קאַפע-הויז. אַנדערש וואָלט מען מיך אַהין נישט אַרײַנגעלאָזט.

געוועזען איז עס אָרום האַלבער נאַכט. דאָס קאַפע-הויז איז געווען געפּאַקט ל'כּתּ'ר און לעבעדיג. די מוזיק האָט געשפּילט. פּאָרלעך האָבען געטאַנצט. אין „באַר" האָט מען זיך פיין אונטערהאַלטען. קיינער וואָלט נישט געגלויבט, אַז אין דעם דאָזיגען קאַפע-הויז געפינט זיך אַ געהיימע אָפּיום שטוב, וואו פיל מענשען נעהמען זיך פּאַמעליך דאָס לעבען.

מיין בעקאַנטער האָט מיך געפיהרט. מיר זענען געגאַנגען צו אַ געהיימער טיר, וואָס האָט זיך געעפענט מיט דעם אַרײַנגאַנג אין דער קיך פון קאַפע-הויז. ווען מיר האָבען אויפגעהויבען דעם רויטען פלושענעם פאָרהאַנג האָבען מיר בעמערקט אַ געהיימע טיר. מיין בעקאַנטער האָט אָנגעקלאַפּט אין טיר. באַלד האָבען זיך דערהערט לאַנגזאַמע טריט דורכ'ן טיר-פענסטערל האָבען זיך בעוויזען צוויי שוואַרצע, דורכדרינגענדע אויגען. מען האָט געעפענט די טיר. אויף דער שוועל איז געשטאַנען דער קעלנער, וועלכער האָט זיך בעגריסט מיט מיין פיהרער און מיך עפּיס געהיימניספול אָנגעקוקט. מיין בעקאַנטער האָט אין זיין האַנד אַרײַנגעדריקט 20 שילינג און ער האָט אונז אַרײַנגעלאָזט.

אַ שפּיל-שטוביגען, אַ טויט שטילקייט האָט געהערשט אָרום און אָרום אין דעם מיט רויטע עלעקטרישע לאָמפען בעלויכטענעם לאָקאַל, גלייך. ווי דאָרט וואָלט שוין יאָהרען-לאַנג קיין מענשען-פוס נישט געווען די שוועל איבערגעטראָטען. די טויט שטילקייט איז געווען אַזוי געהיימניספול, זי האָט אין איהר שוין פערבאָרגען אַזוי פיל סודות, אַז אַ פראָסט איז דורך די ביינער, געציטערט און בעצאַפּעלט האָט אונז דאָס האַרץ.

מיר האָבען געמאַכט נאָך עטליכע טריט. פּלוצלינג האָט זיך דערפיהלט אַ ריח, אַ זיסער ריח ווי פון בשמים. און באַלד האָב איך בעמערקט אַ ווירבלענדען געדיכטען רויך-וואָלקען, וואָס האָט זיך געטראָגען פון אַ סעפּאַראַטקע. איצט ערשט האָבען מיר זיך אַרומגעקוקט. דאָס זענען געווען עטליכע גרעסערע צימערן. אין יעדען צימער זענען געווען אַ פּאָר סעפּאַראַטקעס. און אין יעדער פון זיי האָבען זיך געפונען צוויי בעטלעך. אין יעדען בעטעל איז געלעגען אַ מענש און געראויכערט אַ לאַנגע לולקע מיט אָפּיום.

מערקווירדיג. די רויכערער האָבען געזעהן, אַז מיר זענען אַהער נישט געקומען רויכערען, נאָר זיך צוקוקען. אָבער קיינער האָט אויף אונזער אָנוועזענהייט נישט רעאַגירט. קיינער האָט קיין וואָרט נישט געלאָזט פאַלען. שאַ, שטיל, טויט...

אין איין סעפּאַראַטקע איז אויף אַ בעטעל געלעגען און געשלאָפען אַ יונגערמאַן, אַפשר 25-28 יאָהר, ווייך און עלעגאַנט געקליידעט. געשלאָפען איז ער אינ'ם פראַק און אין צילינדער אויפ'ן קאָפּ. נעבען בעטעל איז געלעגען אויף דער ערד זיין שוואַרץ-זיידענער מאַנטעל.

אין אַ צווייטער סעפּאַראַטקע איז געלעגען אַ יונג מיידעל פון עטליכע און צוואַנציג יאָהר. זי איז נישט געשלאָפען געווען וואָך מיט אויפגעגלאָצטע אויגען וועלכע האָבען שוין פערלוירען זייער פונקעל אין לעבענס-גלאַנץ. ווי מען האָט אונז אינפאָרמירט רויכערט זי ווייניג אָפּיום. זי וויל נישט שלאָפען, נאָר זיך פערשכּור'ן און טוט זי צוויי צי דריי צהוך דאַן איז דאָס בעגוג, אַז זי זאָל אין משך פון 5–6 טעג געהן אָרום אַ פערשכּור'טע און פערגעסען אָן דעם, און וועלכען זי וויל נישט געדענקען.

פּלוצים האָט זיך האַסטיג געעפענט די טיר. עס איז אַרײַן אַ 35-יאָהריגער מאַן. זיין פּנים איז געווען אָפּגעדאַרט אָפּגעמידעט בלייך ווי קאַליך. ער האָט אָפילו נישט געטייטעט אַראָפּ צו וואַרפען פון זיך זיין היטעל און מאַנטעל און שוין האָט ער מיט אַ אויסערגעוועהנליכער ליידענשאַפט אַרויסגעשטאַמעלט פון אונטער די קריצענדע ציינער:

„קעלנער גיב אַהער!"

דער קעלנער האָט שוין געהאַט צוגעגרייט די לולקע. ער האָט אָנגעשטאָפּט מיט טאַבאַק, דאַן פון דער וועסטעל-קעשענע אַ אויסגענומען אַ אָפּיום פּיל, זי אַרײַנגעלעגט צווישען טאַבאַק און אָנגעצונדען די לולקע. דער מאַן האָט זיך אַנידערגעלעגט אויף זיין בעטעל, מעהר קיין וואָרט נישט אַרויסגערעדט, גערויכערט 3 4 מינוט און אַנטשלאָפען געוואָרען.

דער קעלנער האָט אונז דערצעהלט, אַז דער דאָזיגער הער רויכערט שוין 5 חדשים אָפּיום. אָבער וואָס שוין נישט לאַנג לעבען. אפשר נאָך 2-3 וואָכען. ווערט אַ טויט-שטילקייט.

מיר האָבען זיך צוגעקוקט צו די שלאָפענדיגע און וואָך-זייענדיגע מענער און פרויען, וואָס רויכערען אָפּיום. זייערע פּנימ'ער זענען געווען בלייך, נישט ענליך צו לעבעדיגע מענשען.

זעהען זיי בעלעבן. ווער געשלאָפען און ווער וואַך. אַלע האָבען געחלומ'ט אויף דער וואָהר און אינ'ם שלאָף. קיינער פון זיי האָט זיך אָבער נישט אָבגעגעבען קיין רעכענשאַפט, אַז דער זיסער שלאָף, אַז דער שכּרות רויבט ביי זיי דאָס לעבען.

זיי האָבען פערלוירען דעם כּח איבער זיך. זענען נישט מעהר קיין הערען איבער זייער ווילען. געגעהן זיי פּאַמעליך זעלבסטמאָרד און דערצו העלפען זיי די פערשידענע אָפּיום לאָקאַלען וואָס עקזיסטירען בסוד סודות פאַר דער פּאָליציי.

מנחם אַרנשטיין.

פליהען מיר שוין ווידער!

פּאַריז, 16 (פּ.ט.א.). דער פראַנצויזישער לופט-פליהער גאַסטע האָט בדעה אויף זיין אַעראָפּלאַן, וואָס טראָגט דעם נאָמען „נעגושעסער קאָלי" צו אַפליהען די וואָך נאָך קיין ניו-יאָרק. ער וואַרט נאָר אויף אַ גוט וועטער, און דערביי האָט ער ערקלערט פאַר זשורנאַליסטען, אַז די דייטשע לופט-פליהער האָבען אויסגעקליבען אַ שלעכטע וועטער פאַר זייער רייזע, אַזאַ וועטער, וואָס איז געווען אומגינסטיג פאַר אַ נסיעה איבער אייראָפּע, און נישט נאָר פאַר אַ פליה-רייזע איבער'ן אַטלאַנטיק.

פּאַריז 16 (פּ.ט.א.). בעשרייבענדיג די נישט-איינגעגעבענע רייזע פון די אַעראָפּלאַנען „ברעמען" און „אייראָפּאַ", זאָגען די פראַנצויזישע צייטונגען, אַז שולדיג אין מיס-ערפאָלג איז דאָס איבערהאַסטע איילען זיך, כּדי צו דערגרייכען פאַר יעדען פּרייז די בכורה דורכ'ן איבערפליהען דעם אַטלאַנטיק. „קוואָטידיען" שרייבט, אַז די נאַציאָנאַלע אַמביציע דאַרף נישט מיסברויכען מיט מענשליכע לעבענס און אויסשטעלען זיי לייכטזיניג אויף סכּנה.

יודישע יוגענד-פערבאַנדען אויף דער אויסשטעלונג „דאָס יונגע דייטשלאַנד".

בערלין, (י.ט.א.) די טעג איז פאָרגעקומען אין בערלינער שלאָס בעלוויו די עפענונג פון דער אויסשטעלונג „דאָס יונגע דייטשלאַנד" אין דער אַנוועזענהייט פון קאַנצלער דר. מאַרקס, בילדונגס-מיניסטער בעקער, פּרייסישען פּרעמיער דר. בראַון, פאָרזיצער פון רייכסטאַג לעבע און אַנדערע הויכע פּערזענליכקייטען.

אין דער דאָזיגער אויסשטעלונג זענען אויך פאַרטרעטען די יודישע יוגענד-פערבאַנדען אין דייטשלאַנד. די אויסשטעלונג האָט דעם צוועק צו געבען אַן איבערבליק פון דער אַלגעמיינער לאַגע פון דער יוגענד נאָכ'ן פערלאָזען די שולען אויפ'ן גרונד פון אַ רייכען סטאַטיסטישען און בילדליכען מאַטעריאַל אין דער קולטורעלער, סאָציאַלער, געזונדהייטליכער און בעפעלקערונגס-פּאָליטישער בעצהונג.

אויף דער אויסשטעלונג זענען רעפּרעזענטירט 11 יודישע יוגענד-פערבאַנדען אין דייטשלאַנד, וועלכע בעזיצען 600 אָרטס-גרופּען און צעהלען צוזאַמען אָרום 30.000 מיטגלידער. די דאָזיגע פערבאַנדען ענטוויקלען אַ ברייטע קולטורעלע טעטיגקייט און געבען אַרויס אַ רייהע צייטשריפטען.

Dr PRYBULSKI
וואַדזשאַ 1, טעלעפאָן 25-38
צוריקגעקעהרט.
דענערישע און האָר - הויט - קראַנקהייטען, מענער-שוועכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוונט
דאַמען: פון 4—5 נאָכמ.

Zapisujcie się
na członków Ligi Obrony
Powietrznej Państwa.

אין פלאַמען פון ליבע און האַס

(90

(ראָמאַן).

— איך האָב עפּיס יאָ געהערט! — האָט קאַרל מיט פערדאַכט אַ זאָג געטאָן — וואָס?.. אידאַ האָט עפּיס ווילדיגע סודות?..

— סודות? — האָט פערעלע נאַאיוו איבערגעפרעגט — וואָס פאַר אַ סודות? פון וואַנען סודות? איהר קאָנט דאָך זי זעהר גוט, און איהר גאַנצע לעבענס-געשיכטע, נאָך פון קינדהייט אָן; איבעריגענס, בעמיהט זיך דאָ אָפטער צו זיין, וועט איהר הערען, וואָס זי רעדט...

די רוהיגקייט פון פערעלען האָט אָפּגעטריבען די פערדאַכט אין קאַרל'ען.

ער איז אַוועק אין זיין קאַבינעט.

תיכף נאָך דעם, ווי קאַרל איז אַוועק, האָט יהודית געעפענט די אויגען, אַ קוק געטאָן אויף פערעלען און געטראַכט זי מיט מעהר מיושב'דיגקייט, ווי ביז איצטער.

— שוועסטער'ל! — האָט פערעלע אַרויסגעשעפּטשעט.

— פערעלע! — האָט יהודית אָפּגעענטפערט מיט אַ זעהר שוואַכער שטימע.

צום ערשטען מאָל פאַר דער גאַנצער וואָך האָט די קראַנקע דערקענט איהר שוועסטער.

פערעלע איז געוועזען אויסער זיך פאַר פרייד.

— פערעלע, ליבע מיינע! — האָט זי געטענה'ט, גלעטענדיג יהודית'ס הענד.

דער קראַנקערס בליק איז נאָך אַלץ געוועזען אַ בלאָנדזשענדיגער.

— וואו בין איך?.. וואָס איז געשעהן מיט מיר?..

— יהודית'ל, זיי רוהיג, וועסט זיך נאָך דערוויסען שפּעטער... שטרענג זיך נישט אָן איצט... רעד נישט!..

ס'איז געוועזען קענטיג, אַז נישט קוקענדיג אויף פערעלעס התראה שטרענגט זיך די קראַנקע דאָך אָן, און בעמיהט זיך צו דערמאָהנען עפּיס, צו פערשטעהן... זי האָט אָנגעשטרענגט איהר בליק אין איין פּונקט... זיך בעמיהט צו טראַכטען.

מורא האָבענדיג, אַז זי זאָל נישט בעקומען קיין נעהירן-אָנפאַל, האָט זיך פערעלע געבעטען ביי דער קראַנקער שוועסטער, אַז זי זאָל פערבלייבען רוהיג.

ביסלעכווייז, ביסלעכווייז האָט זיך יהודית'ן צוריקגעקעהרט דער זכּרון.

די קראַנקע האָט פּלוצים אויסגעשטרעקט די הענד, ווי וועלענדיג עפּיס אָפּשטויסען פון זיך, אַזוינס, וואָס זי האָט דערזעהן — עפּיס גרויזאַמעס, וואָס האָט זי געפּייניגט.

— פערעלע, ס'איז נישט אמת! געה נישט אַוועק פון מיר זאָג, אַז עס איז נישט וואָהר... שיק מיך!..

— ניין, טייערע מיינע, ס'איז נישט אמת... טראַכט גאָרנישט, וועגען די זאַכען... בעמיה זיך אויסצורוהען און איינשלאָפען...

— מאַקס! הענעק! מאַמעשי! — האָט אַרויסגעקרעכצט די אָרימע יהודית, און איז אַנידערגעפאַלען אַנ'אויסגעשעפּט אויף די קישענס.

זי האָט געח'לשט.

אויפגעכאַפּט האָט זי זיך אין פערעלע'ס אָרעמס, און אויסגעבראָכען אין אַ יאָמערליך געוויין.

דער דאָזיגער געוויין האָט זי, אייגענטליך אָפּגעראַטעוועט. דאָס איז געווען דער קריזיס פון איהר קראַנקהייט.

לאַנג, לאַנג האָט זי געוויינט... און פערעלע, פון איהר זייט, האָט זי געפּיעשטשעט און בערוהיגט:

— וויין, וויין, טייער שוועסטער'ל! וויין זיך אויס!

פון יענעם טאָג אָן האָט די קראַנקע אָנגעהויבען קומען צו זיך.

צוויי וואָכען אָבער איז יהודית נאָך געווען אַזוי שוואַך, אַז זי האָט געמוזט ליגען אין בעט.

אַלע זענען געקומען זי מבקר חולה זיין, בעוואונדערט ווערען וואָס זי מאַכט.

ברענגאַר'ן האָט אין איהר צימער געלאָקט נישט בלויז די צוגעבונדענקייט צו יהודית'ן, נאָר, פערשטעהט זיך, הויפּטזעכליך די ליבע צו פערעלען.

די אַלע געשעהענישען פון די לעצטע טעג האָט דער אונטעראָפיציר באַלדיראָוו פלייסיג פערשריבען אין זיין זכרונות-העפט:

„די יונגע אָוסטריאַטשקע — האָט ער אַרײַנגעשריבען — איז אַרײַנגעפאַלען אין אַ שווערער חולאת נאָך דעם, ווי איהרע צוויי קוזינען זענען דערשאָסען געוואָרען. זי האָט צוגעקוקט דורכ'ן פענסטער, ווי מ'האָט זיי אומגעבראַכט. איצט האַלט זי שוין ביי'ם געזונד-ווערען. איך האָב בעמערקט, אַז ביידע אָפיצירען, וועלכע די עלטערע פרוי האָט פערשאָלטען, אַז זיי וועלען זיך נישט צוריקקעהרען אַהיים קיין רוסלאַנד, געהען אָרום, ווי אָהן קעפּ. איך בין עפּיס אויך אומרוהיג: צי וועט איהר קללה אויך מיר טרעפען, און איך וועל שוין מעהר נישט זעהן אויף מיינע אויגען מיין ווייב מיט די קינדערלעך?.. צי וועט דען נישט נעהמען אַ סוף מיט דער מלחמה?.. מ'שלאָגט זיך, מ'פערגיסט מענשליך בלוט, און מ'ווייסט נישט צו-וואָס? וואָס טויג עס מיר, איוואַן באַלדיראָוו'ן דאָס גאַנצע בלוטיגע שפּיל? צום גליק איז די פרוי, וואָס האָט אונז פערשאָלטען אַ האַלב-משוגענע, און איך גלויב נישט, אַז איהרע קללות וועלען מקוים ווערען!.. ס'וואָלט דאָך געווען גאָר שרעקליך!".

(פאָרטזעצונג קומט)

א זומער־וואוינונג

פון 8½ מאָרגעס לאַנד מיט 2 הײַזער און 2 מאָרגעס וואַלד, איז צו פאַרדינגען, ביליג צו פער־קויפען. צו ערפאָהרען זגערזשער־גאַס 38, בײַ לײַזער לאַכס. 883

Dr. med. R. Bornstein

אינערליכע און נערווען־קראַנקהייטען

טראַוגוטאַ (קרוסקאַ) 9, טעלעפאָן 23 06

צוריקגעקעהרט. 888

שיך־שלעכן נייעסטע און מאָדערנסטע

ווי אויך פּאַלקעס און האַלבע פּאַלקעס פון פּרימאַ איטאַליענער האָר, גוטע אויסאַרבייטונג, רעעלע בעהאַנדלונג, בעקומט מען קאַמיענאַ 5, 2־טען הויף לעצטען איינגאַנג, 2. שטאָק בײַ פאַרזשוצקי.

שפּאַרט געלד

פון אַלטע בינדעס און קראַוואַטען ווערט איבער־געמאַכט אויף נײַע שלייפּלעך און קראַוואַטען, ווי אויך פערשידענע בינדעס צו ווענדען, און אויך פון נײַע שטאָפען צו ביליגע פרייזען. בײַ

הערשקאָוויטש, וואָלבאָרסקאַ 31.

קאַלינראַפף בערמאַן

וואוינט יעצט אויף זאַחאָדניאַ 19, פראָנט 1 שטאָק. און לערנט שרייבען און שנעל שרייבען און 15 לעקציעס אויך גוט אַ יודישען בריף און פערלויף פון אַ חודש.

לעטשניצע פון דאָקטוירים־ספּעציאַליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונט

ד״ר וואַליצקי	נאָז, האַלז, אויערן־קר.	8—4
ד״ר קערשנער	קינדער־קראַנקהייטען	12—½3, 5—4
ד״ר שיפמאַן	אינערליכע קראַנקה.	1—11
ד״ר לוביטש	הויט־און געשלעכטס קר.	2—12
ד״ר שמיד־נעדער	נערווען און גײַסטיגע קר.	3—1
ד״ר גאָלדבלאַט	אויגען־קראַנקהייטען	2—12.30
ד״ר אַליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	1 —
ד״ר בערנשטיין	פרויען און געבורטס־הילף	3 — 4

פּסיכאָ־טעראַפּיע, שפּ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3120

אימפּונגען נעגען שקאַרלאַטין.

[illegible]

רענטגען־קאַבינעט

[illegible]

ד״ר זילבערשטיין	צאָהן־אַרצט	10—2 נ״מ.
ד״ר לאָזשינסקאַ סמאַראַפּאַלסקאַ	צאָהן־אַרצט	3—7

קינסטליכע ציין, פּאָרצעלאַן, [illegible] א. ז. וו.

די לעטשניצע איז אויך [illegible]

איר וואָלט, וואָס טוט מען צום שוויים פון די פיס?

וועלט איהר פטור ווערען פון'ם שוויים פון די פיס און פון'ם שלעכטען ריח, לויפט געשווינד צום ציינגעלם־פּערקויפער פּיעט־ריקאָווער 21 און קויפט דעם אמת'ן בעוואוסטען פּראָשעק

„ראַדיהאַל"

אויך קענט איהר דאָרט בעקומען אַ גוט מיטעל צו וואַנצען און װערים גאַראַנטירט אויף אַ גאַנצען זומער. געדענקט דעם אַדרעס: פּיעטריקאָווער 21, בײַם ציינגעלם־פערקויפער.

חילסטו בעזיצען די:

העברעאישע שפּראַך

אין וואָרט און שריפט מיט'ן דקדוק? ווילסטו קענען שרייבען יונגש מיט'ן גייעם לימעראַרישען סטיל? ווילסטו זײַן בעקאַנט מיט אונזער 4 טויזענד־יעהריגער הגיסטאָריע לויט גרעץ און דובנאָוו? זאָלסטו זיך ווענדען (אָהן אונטערשייד פון געשלעכט) צום לעהרער

א. איטקין, קאָנסטאַנטינער־גאַס 33, פּראָגנ. פּרייז מעסיג־ביליג! ערפאָלג גאַראַנטירט! 984

שטיקל געבעטע

פערשידענע מאַטעריאַלן פון געבעלין, ווי אויך גוט לעדער און מאַראָקאָ־צעדאָמע שטאָפען אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל

ווי אויך

טאַפּעציר־געגענשטענדע

קאָמודעס די נײַעסטע פאַסאָנען, מאַטראַצען אין 3 נאַטונגען און בעקומט מען בײַ מיר סאַלאָן־גאַרניטורלעך, אויף זײַער־פּאַטעליכעס, ווי אויך גאַנדאַלקעס, קאָנזע טישלעך, רונדע טישלעך, פעלד־געטעןמען ספּרענשינעס, אויך שטוהל צום פאַלסטערן פאַר טאַפּעצירער פערשידענע מאַטעריאַלן פון בעסטען אויסגעאַרבייטען האָלץ

בעקומט איהר — נאָר בײַ —

ג. לעוואַקאָוויטש, פּולנאַצנאַ 5

פּאַדערט איבעראַל

נור פּאַטענטירטע

פעלד־בעטען

פּראָדוקציאָן מיט דער פאַבריק־מאַרקע

PALMA-PATENT

פאַר חעלפע מיר גאַראַנטירען.

אויך שטענדיג אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל: ניקעל־בעטען, קינדער־בעטען, פאַבריקאַנקעס, קינדער־וועגעלעך, שעזלאָנגעס און נײַעסטע מאַטראַצען.

ביליגסטע פּרייזען! רעעלסטע בעהאַנדלונג! ביליגסטע פּרייזען!

לאָדז, פּולנאַצנאַ 24.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צוריקגעקעהרט.

זאַכאָדניאַ 57 (צעגעלנ.19)

טעלעפאָן 19-94.

ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־און ווענערישע קראַנקהייטען, מע־נער־שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.

נעהמט אָן פון 9—10 פריה און פון 5—8 אָוו. פרויען פון 5—6 ספּעציעלע־װאַרטעזאַל. 603

Dr. med.

BRAUN

פּאַלודניאָווא 38

טעלעפאָן 40-26

צוריקגעקעהרט.

ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע.

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־ליכט (האָר־אויספאַל)

נעהמט אָן פון 9—11 פריה און פון 5 — 8 אָוונט

Dr. med.

A. MAZUR

נאַרוטאָוויטש (רוזשענע) 44

צוריקגעקעהרט

אויערן און האַלז קראַנקהייטען שטימע און שפּראַך־פעהלערן (שטאַמלען א.ז.וו.) נעהמט אָן פון 12—2 און פון 6—8 אָוו.

אַנאָנסען

אין

„נ. פאָלקסבלאַט"

האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג.

Dr. H. LUBICZ

[illegible] 43, טעל. 41-82

[illegible]

[illegible] פון 8—10 און 5—8 אָוונט

אכטונג ה״ה פּריזיערס!

מיין פּערפומעריע־געשעפט אין פריזיערען איז אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע קעלנישע און בלומען־וואַסערן צום פּרייז פון 4 זל. אַקילאָ, וועזשעמאָל 3 זל., פּיקסין—7.80, ווי אויך אַלער־ליי פּריזיער־צובעהערע צו קאָנקורענץ פּרייזען

J. Drukier מיט אַכטונג

II ZAWADZKA II

קומט און איהר וועט זיך איבערצייגען!

מעבעל

גוט קויף און ערקויף

קאַנאַפּעס, טעלצען, נײַ־מעשינען, גאַרדעראָבען, שפּאַ־ציערן א. ז. וו. און צאָהלט די העכסטע פּרייזען

א. ווייצמאַן נאַרוטאָוויטש 19 (דזשעלנאַ)

אין בעטצעל־געוועלב, (פּראָזאַק־וואָגונג שענקעוויטש 29) בײַ מיר איז שטענדיג דאָ פאַרש. נעגוצטע מעבעל און גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. 1343

LEKARZ-DENTYSTA—צאָהן־אַרצט

M. KARABANOW

ווסכאָדניאַ 31 (אין הויף) טעלעפאָן 59-09

הײַלט, פּלאָמבירט ציהט ציין גאַנץ אָהן שמערצען, קינסטליכע ציין אָהנע גומענס און רעפּעראַטורען וועראַן שנעל און ביליג אויסגעפיהרט.

נעהמט אָן פון 9 פריה ביז 8 אין אָוונט. 1195

לעטשניצע פּרייזען. בעראַטונג אומזאָנסט.

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת?

פאַרוואָס לויפט יעדער אין גיכער פּיעטריקאָווער 17?

ואמרת אליו, זאָלסט איהם זאָגען

— ס'איז דאָ אין דעם גיכער —

17 פּעטריקאָווער 17

2־טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 53, האָט מ'מערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס לויט'ן אומשטאַנד, קלאָזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט און פּוילען, אַפּעלאַציעס, אַמבויציעס, אָדוואָלאַניעס, רעקורסען, וועגען פּאַס און קאָ־מיסאַריאַט־ראָשאַנדו, ביטעס וועגען דירה און אויסשטאָלד ראָזיעמטעש און אין אַלע פּאָליציי־בעצירקען, שותפות־אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראָוניעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

עצות ווע־גען מירימער־ענינים

ווערט ערטיילט דורך אַ מיליטערישען ספּעציאַליסט פון 7-4 אָוו.

רעכנ־קאָנסולענט י. מאַנעל, פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 53

שנעל, רעעל און ביליג!

Przyjemnego mieszkania

niema bez czystości w każdym kierunku. W domu takim zamieszkać winno szczęście i zadowolenie. Tam, gdzie używa się sławnego „mydła Kołłontay z pralką", tam panuje czystość i porządek. A „mydło Kołłontay" jest nietylko najlepsze, ale także bardzo tanie. Każda gospodyni ma więc możność stworzyć sobie bez wielkich zachodów i kosztów piękne mieszkanie. Prosimy pamiętać o tem przy zakupach.

גענעראַל־פערטרעטער אויף לאָדז:

S. A. Redlic, Łódź, Pomorska 19.

טאַשען

קאַלענדאַרען

אויפ'ן יאָהר תרפ״ח־ט

::: זער עלעגאַנטע אויספיהרונג :::

מיט צוגענגליכע פּרייזען

איז צובעקומען אין דער דרוקערײַ פון

י. גרינבערג, לאָדז

ווסכאָדניאַ 45. — טעל. 31-90.

לעטשניצע פון דאָקטוירים־ספּעציאַליסטען

אין ערצבישאָפס־פּאַלאַץ־דינסטמישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד״ר ראַפּאַפּאָרט	נאָז, האַלז, אויערן קר.	11-10 1-2, ½6—½7
ד״ר רושאַנסקי	הויט־און געשלעכטס־קר.	11—10, 2—1
ד״ר גאָלדשטיין־פּאָלאַק	אויגען־קראַנקהייטען	2-1
ד״ר יוספמאַן	נערווען־קראַנקהייטען	2—12
ד״ר ראָזענצווייג	קינדער־קראַנקהייטען	12-10 4-5
ד״ר פּאַפּיערני	פרויען־און געבורטס־הילף	1-11½ 5-6
ד״ר קאַנטאָר	כירורגישע־קראַנקהייטען	5-4 זונ. 1-2
ד״ר ווײַנבערג	אינערע הערץ לונגען־קר.	1-11 ½3-7
ד״ר סטופּעל	רענטגען	12—2 4-6
א. גראַדזענסקי	צאָהן־אַרצט	7—3
נ. ראָזעס	צאָהן־אַרצט	2—9

צאָהן־הײַלונג, בעליכטונגען, קוואַרצען, מאַסאַזשען, א. ז. וו. בײַ דער לעטשניצע איז געעפנט געוואָרען

רענטגען־אינסטיטוט

הײַלונג פון הויט־קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלײַכטונגען, קאַרץ־לאַמפּע, דיאַטערמיע, לעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אנאַליזען. אַ קורס פאַר שוואַנגערע.

אַנמעלדונגען אין שראַנק (שקאַרלאַטין) פון 4—6 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

הײַזים אין דער שטאָט.

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן־אַרצט

St. GELBERG

זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31-08

הײַלט גאַנץ פּערנאַכלעסיגטע ציין און מויל־קראַנקהייטען, ציהן־ציהונג אָהן שמערצען, הײַלט מיט ליכט־בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציין. נעהמט אָן פון 9—12 אין נאָכמיטאָג פון 3—7 אַזייגער אָוונט. ביליגע פּרייזען. 1481

אַבאָנעמענטס־פּרייז: אין לאָדז: אַ חודש — 5 זלאָטעס, — אויף דער פּראָווינץ: אַ חודש — 5 זלאָטעס, אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט טייערער. — פון'ן אינזעראַטען פון די [illegible] אין די רעדאַקציע [illegible] די שריפטליכע [illegible]

אַנאָנסען־פּרייז: פאַר מעקסט 15 גראָשען, פּעטיט 20 גראָשען, אין טעקסט 48 גר., פּעטיט 60 גראָשען, נאָכ'ן טעקסט 10 גראָשען, פּעטיט 15 גראָשען. — פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100 פּראָצענט טייערער. [illegible] — 60 פּראָצענט טייערער. פאַר אַ מילימעטער - [illegible]

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kosman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 81.